

ERASMUS+ PROGRAMMI¹ TOETUSLEPING

Projekt 2026-1-EE01-KA131-HED-000437609

Leping number 2026-KA131-09

DHS reg. nr: 16.1-2/26/869

Otsus nr: 1.1-11/26/29

PREAMBUL

Käesolev **leping** (edaspidi „leping“) on sõlmitud järgmiste lepinguosaliste **vahel**:

ühelt poolt

riiklik büroo (edaspidi „riiklik büroo“) (edaspidi „toetuse andja“),

Haridus- ja Noorteamet

valitsusasutus

77001292

A. H. Tammsaare tee 47, 11316 Tallinn, Eesti Vabariik

Kontaktisik: Kaja Kruusamägi, kaja.kruusamagi@harno.ee

EE102280760,

keda käesolevale lepingule allakirjutamisel esindab Haridus- ja Noorteameti Noorte ja rahvusvahelistumise osakonna juht Rait Toompere Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse Agentuuri juhataja ülesannetes,

ning

teiselt poolt

koordinaator:

Kaitseväe Akadeemia / Kaitsevägi

OID E10053449

Riia 12, 51010 Tartu, Tartu maakond, Eesti

Kaitseministeeriumi hallatav riigiasutus

70008641

Kontaktisik: Anabel Selgis, Anabel.Selgis@mil.ee

EE101272342

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm Erasmus+ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013, ELT L 189, 28.5.2021, lk 1–33, EL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj> (Erasmus+ määrus).

Erasmuse kood: EE TARTU08,

keda käesolevale lepingule allakirjutamisel esindab Kaitseväe Akadeemia ülem-rektor Johan-Elias Seljamaa.

Kui ei ole määratud teisiti, hõlmab viide toetusesaajale, toetusesaajatele või kaastoetusesaajatele koordinaatorit.

Kui lepingule kirjutab alla ainult üks toetusesaaja (edaspidi „ühe toetusesaajaga toetusleping“), käsitatakse kõiki viiteid koordinaatorile või toetusesaajatele *mutatis mutandis* viidetena sellele toetusesaajale.

Eespool nimetatud lepinguosalisel on sõlminud käesoleva lepingu.

Allkirjastades lepingu ja ühinemisdokumendid, võtavad toetusesaajad toetuse vastu ja nõustuvad projekti rakendama enda vastutusel ja vastavalt lepingule, täites kõiki lepingus sätestatud kohustusi ja tingimusi.

Lepingu osad:

Preambul

Tingimused

Andmeleht

1. lisa	Projekti kirjeldus, hinnanguline eelarve ja osalevad üksused
2. lisa	Kulude ja ühikuhindade rahastamiskõlblikkusele kohalduvad eeskirjad
3. lisa	Kohaldatavad määrad
4. lisa	Kaastoetusesaajate ühinemismvorm ja kirjalik kinnitus (kui kohaldatakse)
5. lisa	Erieeskirjad
6. lisa	Toetusesaajate ja osalejate vahel sõlmitavate lepingute vormid
- (avaldatakse <https://eeagentuur.ee/opirandeprojektide-toetusesaajale-kh/>)

SISUKORD

1. PEATÜKK	ÜLDSÄTTED	7
	ARTIKKEL 1. LEPINGU ESE	7
	ARTIKKEL 2. MÕISTED.....	7
2. PEATÜKK	PROJEKT.....	8
	ARTIKKEL 3. projekt.....	8
	ARTIKKEL 4. KESTUS JA ALGUSKUUPÄEV.....	9
3. PEATÜKK	TOETUS	9
	ARTIKKEL 5. TOETUS	9
	5.1 Toetuse vorm	9
	5.2 Maksimaalne eraldatud toetus.....	9
	5.3 Rahastamismäär	9
	5.4 Hinnanguline projekti eelarve, eelarvekategooriad ja rahastamisvormid	9
	5.5 Eelarve paindlikkus.....	9
	ARTIKKEL 6. RAHASTAMISKÕLBLIKUD JA -KÕLBMATUD KULUD JA MAKSED	10
	6.1 Rahastamiskõlblikkuse üldtingimused.....	10
	6.2 Iga eelarvekategooria rahastamiskõlblikkuse eritingimused.....	10
	6.3 Rahastamiskõlbmatud kulud ja maksed	11
	6.4 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	12
4. PEATÜKK	TOETUSE RAKENDAMINE.....	12
1. JAGU	KONSORTSIUM: TOETUSESAAJAD, SEOTUD ÜKSUSED, MUUD OSALEVAD ÜKSUSED JA OSALEJAD	12
	ARTIKKEL 7. TOETUSESAAJAD	12
	ARTIKKEL 8. SEOTUD ÜKSUSED	14
	ARTIKKEL 9. MUUD projekti KAASATUD OSALEVAD ÜKSUSED	14
	9.1 Assotsieerunud partnerid	14
	9.2 Kolmandad isikud, kes panustavad projekti mitterahalise osalusega.....	14
	9.3 Alltöövõtjad	14
	9.4 Osalejad	15
	ARTIKKEL 10. ERISTAATUSEGA OSALEVAD ÜKSUSED	15
	10.1 ELi-välised osalevad üksused	15
	10.2 Osalevad üksused, mis on rahvusvahelised organisatsioonid	15
2. JAGU	PROJEKTI RAKENDAMISE EESKIRJAD	15
	ARTIKKEL 11. projekti NÕUETEKOHANE RAKENDAMINE.....	15
	11.1 Kohustus rakendada projekti nõuetekohaselt.....	15
	11.2 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	15
	ARTIKKEL 12. HUVIDE KONFLIKT	16
	12.1 Huvide konflikt.....	16
	12.2 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	16
	ARTIKKEL 13. KONFIDENTSIAALSUS JA TURVALISUS	16
	13.1 Tundlik teave	16
	13.2 Salastatud teave.....	17
	13.3 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	17
	ARTIKKEL 14. EETIKA JA VÄÄRTUSED	17
	14.1 Eetika	17

14.2	Väärtused	17
14.3	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	17
ARTIKKEL 15. ANDMEKAITSE.....		17
15.1	Andmete töötlemine toetuse andja poolt.....	17
15.2	Andmete töötlemine toetusesaajate poolt.....	18
15.3	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	18
ARTIKKEL 16. INTELLEKTUAALOMANDI ÕIGUSED – TAUSTTEAVE JA TULEMUSED – JUURDEPÄÄSU- JA KASUTUSÕIGUSED.....		19
16.1	Taustteave ja taustteabele juurdepääsu õigus.....	19
16.2	Tulemuste omandiõigus	19
16.3	Toetuse andja õigused kasutada saadud materjale, dokumente ja teavet poliitika, teabe esitamise, teavitamise, levitamise ja avaldamise eesmärgil	19
16.4	Erieeskirjad intellektuaalomandi õiguste, tulemuste ja taustteabe kohta	20
16.5	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	20
ARTIKKEL 17. TEAVITAMINE, LEVITAMINE JA NÄHTAVUS		20
17.1	Teavitamine – levitamine – projekti reklaamimine.....	20
17.2	Nähtavus – ELi lipp ja mäрге rahastamise päritolu kohta.....	21
17.3	Teabe kvaliteet – vastutuse välistamine	22
17.4	Teavitamist, levitamist ja nähtavust käsitlevad erieeskirjad	22
17.5	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	22
ARTIKKEL 18. projekti RAKENDAMISE ERIEESKIRJAD		22
18.1	Projekti rakendamise erieeskirjad	22
18.2	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	22
3. JAGU	TOETUSE HALDAMINE	22
ARTIKKEL 19. ÜLDINE TEABE ESITAMISEKOHOSTUS.....		22
19.1	Teabenõuded.....	22
19.2	Andmete ajakohastamine programmi Erasmus+ aruandlus- ja haldamisvahendis.....	22
19.3	Teave projekti mõjutavate sündmuste ja asjaolude kohta	23
19.4	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	23
ARTIKKEL 20. ANDMETE SÄILITAMINE		23
20.1	Andmete ja tõendavate dokumentide säilitamine.....	23
20.2	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	24
ARTIKKEL 21. ARUANDLUS.....		24
21.1	Eduaruanded	24
21.2	Periodiline ja lõpparuanne	24
21.3	Finantsaruannetes kasutatav vääring ja konverteerimine eurodesse	25
21.4	Aruande keel	25
21.5	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	25
ARTIKKEL 22. MAKSED JA SISSENÕUDMISED. TASUMISELE KUULUVATE SUMMADE ARVUTAMINE		26
22.1	Maksed ja maksete tegemise kord	26
22.2	Sissenõudmine	26
22.3	Tasumisele kuuluvad summad	26
22.4	Täitmisele pööratud nõue.....	30
22.5	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	30
ARTIKKEL 23. TAGATISED		31

23.1	Ettemaksetagatis	31
23.2	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	32
ARTIKKEL 24. TÕEND finantsaruannete kohta.....		32
ARTIKKEL 25. KONTROLLID, HINDAMISED, AUDITID JA UURIMISED. TULEMUSTE PÕHJAL JÄRELDUSTE TEGEMINE		32
25.1	Toetuse andja kontrollid, hindamised ja auditid	32
25.2	Euroopa Komisjoni kontrollid, hindamised ja auditid teiste toetuse andjate toetuste puhul.....	33
25.3	Juurdepääs dokumentidele lihtsustatud rahastamisvormide hindamiseks	33
25.4	Euroopa Pettustevastase Ameti, Euroopa Prokuratuuri ja Euroopa Kontrollikoja auditid ja uurimised	34
25.5	Kontrollide, hindamiste, auditite ja uurimiste tagajärjed. Tulemuste põhjal järellduste tegemine	34
25.6	Nõuete täitmata jätmise tagajärjed	36
ARTIKKEL 26. MÕJU HINDAMISED		36
5. PEATÜKK	NÕUETE TÄITMATA JÄTMISE TAGAJÄRJED.....	36
1. JAGU	TAGASILÜKKAMINE JA TOETUSE VÄHENDAMINE	36
ARTIKKEL 27. KULUDE JA MAKSETE TAGASILÜKKAMINE		36
27.1	Tingimused	36
27.2	Menetlus	36
27.3	Mõju.....	36
ARTIKKEL 28. TOETUSE VÄHENDAMINE		36
28.1	Tingimused	36
28.2	Menetlus	37
28.3	Mõju.....	37
2. JAGU	PEATAMINE JA LÕPETAMINE	37
ARTIKKEL 29. MAKSETÄHTAJA ARVESTAMISE PEATAMINE.....		37
29.1	Tingimused	37
29.2	Menetlus	38
ARTIKKEL 30. MAKSETE PEATAMINE.....		38
30.1	Tingimused	38
30.2	Menetlus	39
ARTIKKEL 31. TOETUSLEPINGU PEATAMINE		39
31.1	Toetuslepingu peatamine konsortsiumi taotlusel	39
31.2	Toetuslepingu täitmise peatamine toetuse andja algatusel.....	40
ARTIKKEL 32. TOETUSLEPINGU LÕPETAMINE VÕI TOETUSESAAJA OSALEMISE LÕPETAMINE.....		41
32.1	Toetuslepingu lõpetamine konsortsiumi taotlusel.....	41
32.2	Toetusesaaja osalemise lõpetamine konsortsiumi taotlusel	42
32.3	Toetuslepingu lõpetamine või toetusesaaja osalemise lõpetamine toetuse andja algatusel.....	43
3. JAGU	MUUD TAGAJÄRJED: KAHJUTASUD JA HALDUSKARISTUSED	46
ARTIKKEL 33. KAHJUTASUD		46
33.1	Toetuse andja vastutus	46
33.2	Toetusesaajate vastutus	47
ARTIKKEL 34. HALDUSKARISTUSED JA MUUD MEETMED		47
4. JAGU	VÄÄRAMATU JÕUD.....	47
ARTIKKEL 35. VÄÄRAMATU JÕUD		47

6. PEATÜKK	LÕPPSÄTTED	47
ARTIKKEL 36.	LEPINGUOSALISTE TEABEVAHETUS	47
36.1	Teabevahetuse vormid ja -vahendid. Elektrooniline haldamine	47
36.2	Teate kuupäev	48
ARTIKKEL 37.	LEPINGU TÕLGENDAMINE	48
ARTIKKEL 38.	PERIOODIDE JA TÄHTAEGADE ARVUTAMINE	48
ARTIKKEL 39.	MUUDATUSED	48
39.1	Tingimused	48
39.2	Menetlus	48
ARTIKKEL 40.	ÜHINEMINE JA UUTE TOETUSESAAJATE LISAMINE	49
40.1	Preambulis nimetatud toetusesaajate ühinemine	49
40.2	Uute toetusesaajate lisamine	49
ARTIKKEL 41.	LEPINGU LOOVUTAMINE	49
ARTIKKEL 42.	TOETUSE ANDJA VASTU OLEVATE MAKSENÕUETE LOOVUTAMINE	49
ARTIKKEL 43.	KOHALDATAV ÕIGUS JA VAIDLUSTE LAHENDAMINE	49
43.1	Kohaldatav õigus	49
43.2	Vaidluste lahendamine	50
ARTIKKEL 44.	JÕUSTUMINE	50

TINGIMUSED

1. PEATÜKK ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 1. LEPINGU ESE

Käesolevas lepingus on sätestatud õigused, kohustused ja tingimused, mida kohaldatakse 2. peatükis sätestatud projekti rakendamiseks antava toetuse suhtes.

ARTIKKEL 2. MÕISTED

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid:

„projekt“ – tegevus, mida rahastatakse käesoleva lepingu alusel antava toetusega;

„toetus“ – käesoleva lepingu alusel antav rahaline toetus annetuse vormis projektikonkursi tulemusel valitud projektile;

„projektikonkurss/taotlusvooru kutse“ – taotlusvooru kutse, mis on välja toodud andmelehel ja avaldatud programmi „Erasmus+“ 2026. aasta juhendis², kus on sätestatud käesoleva projekti osalemise ja rahastamise tingimused;

„osalevad üksused“ – üksused, kes osalevad projektis toetusesaajatena, seotud üksustena, assotsieerunud partneritena, mitterahalise osalusega kolmandate isikutena, alltöövõtjatena või kolmandatele isikutele mõeldud rahalise toetuse saajatena;

„osalejad“ – projekti tegevustes osalevad üksikisikud, kellele on selle toetuslepingu raames ette nähtud rahaline või muu toetus;

„toetusesaajad“ – kõik käesolevale allakirjutanud: otse või ühinemisdokumendi kaudu (edaspidi ka „kaastoetusesaajad“);

„assotsieerunud partnerid“ – üksused, kes osalevad projektis, kuid kellel puudub õigus nõuda kulude hüvitamist või maksete tegemist;

„alltöövõtt“ – projektiga seotud ülesannete osaks olevate kaupade, tööde või teenuste lepingud (vt 1. lisa);

„mitterahaline osalus“ – mitterahaline osalus ELi finantsmääruse 2024/2509 artikli 2 punkti 38 tähenduses, st mitterahalised vahendid, mille kolmandad isikud teevad tasuta kättesaadavaks.

² Programmi „Erasmus+“ 2026. aasta programmijuhend on programmi „Erasmus+“ 2026. aasta projektikonkursi lahutamatu osa, milles sätestatakse taotlusvoorus osalemise ja rahastamise tingimused kooskõlas programmi „Erasmus+“ 2026. aasta tööprogrammi ja programmi „Erasmus+“ määrusega. Avaldatud aadressil <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-programme-guide>.

- „pettus“ – pettus ELi direktiivi 2017/1371³ artikli 3 ja nõukogu 26. juuli 1995. aasta aktiga⁴ koostatud Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni artikli 1 tähenduses, samuti mis tahes muu ebaseaduslik või kriminaalne tegevus, mille eesmärk on saada rahalist või isiklikku kasu;
- „eeskirjade eiramine“ – mis tahes liiki rikkumine (seaduse või lepingu rikkumine), mis võib mõjutada ELi finantshuve, sealhulgas eeskirjade eiramine määruse (EL) nr 2988/95⁵ artikli 1 lõike 2 tähenduses;
- „tõsine ametialane rikkumine“ – mis tahes vastuvõetamatu või sobimatu käitumine oma kutsealal, eelkõige töötajate poolt, sealhulgas tõsine ametialane rikkumine ELi finantsmääruse 2024/2509⁶ artikli 138 lõike 1 punkti c tähenduses;
- „kohaldatav ELi, rahvusvaheline ja siseriiklik õigus“ – kõik asjaomases valdkonnas kohaldatavad õigusaktid või muud (siduvad või mittesiduvad) eeskirjad ja suunised.
- „Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse platvorm“ – ühtne juurdepääsupunkt kõikidele IT-süsteemidele, mida Euroopa Komisjon pakub riiklikule büroole, taotlejatele, toetusesaajatele ja teistele Erasmus+ tegutsevatele osapooltele. Kättesaadav aadressil: <https://webgate.ec.europa.eu/erasmus-esc/index/>.
- „programmi Erasmus+ aruandlus- ja haldamisvahend“ – programmi Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse platvormi toetusesaajate moodul (Beneficiary Module), mis võimaldab toetusesaajatel pääseda juurde projektiteabele, kaardistada tegevusi ja osalejaid, anda aru rahaliste vahendite kasutamise kohta, nõuda osalejatelt aruandeid ja esitada lõpparuandeid oma riiklikele büroodele kooskõlas käesolevast lepingust tulenevate aruandluskohustustega.

2. PEATÜKK PROJEKT

ARTIKKEL 3. PROJEKT

Toetus antakse andmelehel esitatud projekti jaoks (vt punkt 1), nagu on kirjeldatud 1. lisas.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

⁴ EÜT C 316, 27.11.1995, lk 48.

⁵ Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

⁶ „Ametialane rikkumine“ hõlmab eelkõige järgmist: kutseala eetikanormide rikkumine; väärkäitumine, mis mõjutab ametialast usaldusväärsust; üldtunnustatud kutse-eetikanormide rikkumine; valeandmete esitamine/teabe moonutamine; osalemine kartellis või muus konkurentsi moonutavas kokkuleppes; intellektuaalomandiõiguste rikkumine; püüd mõjutada otsustusprotsesse, kasutades valeandmete esitamise teel ära huvide konflikti, või saada riigiasutustelt konfidentsiaalset teavet eelise saamiseks; diskrimineerimisele, vihkamisele, vägivalle või muule ELi väärtustega vastuolus olevale tegevusele ohutamine, kui see mõjutab negatiivselt või võib mõjutada juriidilise kohustuse täitmist.

ARTIKKEL 4. KESTUS JA ALGUSKUUPÄEV

Projekti kestus ja alguskuupäev on esitatud andmelehel (vt punkt 1).

3. PEATÜKK TOETUS

ARTIKKEL 5. TOETUS

5.1 Toetuse vorm

Toetus on meetmetoetus⁷, mida antakse eelarvepõhise mitmeliigilise toetusena (st toetus põhineb ühikuhinna alusel antaval toetusel, kuid sisaldab ka tegelikke kulusid).

5.2 Maksimaalne eraldatud toetus

Maksimaalne eraldatud toetus on esitatud andmelehel (vt punkt 3) ja see vastab projekti hinnangulise eelarve alusel heakskiidetud eelarvele (1. lisa).

5.3 Rahastamismäär

Tegelike kulude rahastamismäär on esitatud andmelehel (vt punkt 3).

Ühikuhinna alusel antavate toetuste suhtes rahastamismäärasid ei kohaldata.

5.4 Hinnanguline projekti eelarve, eelarvekategooriad ja rahastamisvormid

Projekti hinnanguline eelarve on esitatud 1. lisas.

See sisaldab projekti hinnangulisi rahastamiskõlblikke kulusid ja ühikuhinna alusel antavaid toetusi osalevate üksuste ja eelarvekategooriate kaupa.

1. lisas on esitatud ka iga eelarvekategooria puhul kasutatavad kulu- ja makseliigid (rahastamisvormid)⁸.

Ühikuhinna alusel antavate toetuste arvutamise üksikasju on selgitatud 2. lisas.

5.5 Eelarve paindlikkus

Eelarve jaotust võib - ilma lepingu muudatuseta (vt artikkel 39) - korrigeerida ümberpaigutustega (elarvekategooriate vahel), kui see ei too kaasa sisulisi või olulisi muudatusi 1. lisa esitatud projekti kirjelduses.

Kuid:

- muud muudatused nõuavad muutmist või lihtsustatud heakskiitmist, kui see on 5. lisa konkreetselt sätestatud.

⁷ Vt ELi finantsmääruse 2024/2509 artikli 183 lõike 2 punktis a esitatud määratlus: „meetmetoetus“ – ELi toetus sellise meetme rahastamiseks, „mis on kavandatud selleks, et aidata saavutada liidu poliitikaeesmärki“.

⁸ Vt ELi finantsmääruse 2024/2509 artikkel 125.

ARTIKKEL 6. RAHASTAMISKÕLBLIKUD JA -KÕLBMATUD KULUD JA MAKSED

Et kulud ja maksed oleksid rahastamiskõlblikud, peavad need vastama käesolevas artiklis sätestatud **rahastamiskõlblikkuse** tingimustele.

6.1 Rahastamiskõlblikkuse üldtingimused

Rahastamiskõlblikkuse **üldtingimused** on järgmised:

(a) tegelikud kulud (kui neid on):

- (i) peavad olema toetusesaajal tegelikult kantud;
- (ii) peavad olema kantud artiklis 4 osutatud perioodi jooksul;
- (iii) tuleb deklareerida ühe 1. ja 2. lisas sätestatud eelarvekategooria alusel;
- (iv) peavad olema tekkinud seoses 1. lisas kirjeldatud projektiga ja on selle rakendamiseks vajalikud;
- (v) peavad olema tuvastatavad ja kontrollitavad ning eelkõige peavad need olema kajastatud toetusesaaja raamatupidamisarvestuses vastavalt toetusesaaja asukohariigis kohaldatavatele raamatupidamisstandarditele ja toetusesaaja tavapärasele kuluarvestustavale;
- (vi) peavad olema kooskõlas riigis kohaldatavate maksu-, töö- ja sotsiaalkindlustusseadustega ning
- (vii) peavad olema mõistlikud, põhjendatud ja kooskõlas finantsjuhtimise põhimõttega, eelkõige ökonoomsuse ja tõhususe seisukohast;

(b) ühikuhinna alusel antavad toetused:

- (i) tuleb deklareerida ühe 1. ja 2. lisas sätestatud eelarvekategooria alusel;
- (ii) ühikud peavad:
 - olema toetusesaaja poolt artiklis 4 osutatud perioodil tegelikult kasutatud või toodetud;
 - olema vajalikud projekti rakendamiseks või selle käigus toodetud ja
- (iii) ühikute arv peab olema tuvastatav ja kontrollitav ning eelkõige peavad seda toetama andmed ja dokumendid (vt artikkel 20);

Kaudsed kulud

Kaudsed kulud hüvitatakse andmelehel täpsustatud kindla määra alusel (vt punkt 3), kui projektikonkursi tingimused seda lubavad.

6.2 Iga eelarvekategooria rahastamiskõlblikkuse eritingimused

Iga eelarvekategooria **rahastamiskõlblikkuse eritingimused** on esitatud 2. lisas.

6.3 Rahastamiskõlbmatud kulud ja maksed

Rahastamiskõlbmatud on järgmised kulud või **maksed**:

- (a) kulud või maksed, mis ei vasta eespool sätestatud tingimustele (artikli 6 punktid 6.1 ja 6.2), eelkõige:
 - (i) toetusesaaja kapitalitasuvusega seotud kulud või tema makstavad dividendid;
 - (ii) võlg ja võla teenindamise kulud;
 - (iii) reservid võimalikeks edaspidisteks kahjudeks või võlgadeks;
 - (iv) tasumisele kuuluvad intressid;
 - (v) valuutakursikahjum;
 - (vi) pangakulud, mida toetusesaaja pank nõuab toetuse andja poolt tehtud ülekannete eest;
 - (vii) ülemäärased või põhjendamatud kulud;
 - (viii) mahaarvatav või tagastatav käibemaks (sealhulgas ametiasutusena tegutsevate avalik-õiguslike asutuste makstud käibemaks);
 - (ix) toetuslepingu peatamise ajal rakendatud tegevusega seotud kulud või maksed (vt artikkel 31);
 - (x) kolmandate isikute mitterahaline osalus;
- (b) kulud või maksed, mis on deklareeritud muude ELi toetuste (või ELi liikmesriigi, ELi-välise riigi või ELi eelarvet täitva muu asutuse antud toetuste) alusel, välja arvatud järgmistel juhtudel:
 - (i) kui meetmetoetust kombineeritakse samal ajavahemikul antava tegevustoetusega⁹ ja toetusesaaja suudab tõendada, et tegevustoetus ei kata mingeid meetmetoetusega seotud (otseseid või kaudseid) kulusid;
- (c) riiklike ametiasutuste (või piirkondlike/kohalike omavalitsuste) töötajate kulud seoses tegevusega, mis on osa ametiasutuse tavapärasest tegevusest (st toetusest sõltumata tegevus);
- (d) ELi institutsioonide, organite ja asutuste töötajatega seotud kulud või maksed (eelkõige reisi- ja elamiskulud);
- (e) muu:

⁹ Vt ELi finantsmääruse 2024/2509 artikli 183 lõike 2 punktis b esitatud määratlus: „tegevustoetus“ – ELi toetus, mille abil rahastatakse „mõne sellise asutuse toimimist, kes tegutseb liidu üldistes huvides või kellel on liidu poliitika osaks olev ja seda toetav eesmärk“.

- (i) taotlusvooru kutse/projektikonkursi tingimuste kohaselt konkreetselt rahastamiskõlbmatuks tunnistatud kulud või maksed.

6.4 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja deklareerib kulud või maksed, mis ei ole rahastamiskõlblikud, lükatakse need tagasi (vt artikkel 27).

Võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

4. PEATÜKK TOETUSE RAKENDAMINE

1. JAGU KONSORTSIUM: TOETUSESAAJAD, SEOTUD ÜKSUSED, MUUD OSALEVAD ÜKSUSED JA OSALEJAD

ARTIKKEL 7. TOETUSESAAJAD

Toetusesaajad, kes on lepingule alla kirjutanud, vastutavad täielikult toetuse andja ees lepingu rakendamise ja kõigi selle kohustuste täitmise eest.

Nad peavad rakendama lepingut oma parimate võimete kohaselt, heas usus ning vastavalt kõigile lepingus sätestatud kohustustele ja tingimustele.

Neil peavad olema asjakohased vahendid projekti rakendamiseks omal vastutusel ja kooskõlas artikliga 11. Kui nad toetuvad teistele osalevatele üksustele (vt artiklid 8 ja 9), jäävad nad toetuse andja ja teiste toetusesaajate ees ainuvastutajaks.

Nad vastutavad ühiselt projekti *tehnilise* rakendamise eest. Kui üks toetusesaaja ei rakenda oma osa projektist, peavad teised toetusesaajad tagama, et seda osa rakendab keegi teine (ilma et eraldatud maksimaalset toetussummat suurendataks või muudetaks; vt artikkel 39). Iga toetusesaaja *finantsvastutus* sissenõudmiste korral on sätestatud artiklis 22.

Toetusesaajad (ja nende projekt) peavad jääma kogu projekti kestuse ajaks rahastamiskõlblikuks selle ELi programmi alusel, millest toetust rahastatakse. Kulud ja maksed on rahastamiskõlblikud üksnes juhul, kui toetusesaaja ja projekt on rahastamiskõlblikud.

Toetusesaajate **ülesanded ja vastutus** jaotuvad järgmiselt.

(a) Iga toetusesaaja peab:

- (i) ajakohastama programmi Erasmus+ aruandlus- ja haldamisvahendis säilitatavat teavet (vt artikkel 19);
- (ii) andma toetuse andjale (ja teistele toetusesaajatele) viivitamata teada kõigist sündmustest või asjaoludest, mis võivad märkimisväärselt mõjutada projekti rakendamist või põhjustada sellega seoses viivitusi (vt artikkel 19);
- (iii) esitama koordinaatorile aegsasti
 - ettemaksetagatised (kui nõutakse, vt artikkel 23);
 - finantsaruanded;

- panuse tulemustesse ja tehnilistesse aruannetesse (vt artikkel 21);
- mis tahes muud dokumendid või teabe, mida toetuse andja lepingu alusel nõuab.

(b) Koordinaator peab:

- (i) teostama järelevalvet projekti korrektse rakendamise üle (vt artikkel 11);
- (ii) vahendama kogu suhtlust konsortsiumi ja toetuse andja vahel, välja arvatud juhul, kui lepingus on sätestatud või toetuse andja on määranud teisiti, ja eelkõige tegema järgmist:
 - esitama toetuse andjale ettemaksetagatised (kui see on kohaldatav);
 - nõudma vajalikke dokumente ja teavet, need läbi vaatama ja veenduma enne nende toetuse andjale esitamist nende kvaliteedis ja täielikkuses;
 - esitama toetuse andjale tulemused ja aruanded;
 - teavitama toetuse andjat teistele toetusesaajatele tehtud maksetest (maksete jaotuse aruanne; vajaduse korral, vt artiklid 22 ja 32);
- (iii) jagama toetuse andjalt saadud maksed põhjendamatult viivitusega teistele toetusesaajatele (vt artikkel 22).

Koordinaator ei tohi ülalnimetatud ülesandeid („koordinaatori ülesanded“) delegeerida ega edastada neid allhankelepinguga ühelegi teisele toetusesaajale või kolmandale isikule (sealhulgas seotud üksused).

Ametiasutustest koordinaatorid võivad siiski delegeerida eespool punkti b alapunkti ii viimases taandes ja alapunktis iii sätestatud ülesanded haldusvolitusega üksustele, mille nad on loonud või mida nad kontrollivad. Sel juhul vastutab koordinaator ainuisikuliselt maksete ja lepingus sätestatud kohustuste täitmise eest.

Peale selle võivad koordinaatorid, kes on ainsad toetusesaajad¹⁰, delegeerida eespool punkti b alapunktides i–iii sätestatud ülesanded ühele oma liikmetest. Koordinaator vastutab ainuisikuliselt lepingus sätestatud kohustuste täitmise eest.

Toetusesaajad peavad projekti korrektse rakendamise tagamiseks sõlmima **omavahelised kokkulepped** töökorralduse ja koordineerimise kohta.

Kui toetuse andja seda nõuab (vt andmelehe punkt 1), tuleb see kord sätestada toetusesaajatevahelises kirjalikus **konsortsiumilepingus**, mis hõlmab näiteks järgmist:

- konsortsiumi sisekorraldus;

¹⁰ Vt ELi finantsmääruse 2024/2509 artikli 190 lõikes 2 esitatud määratlus: „[k]ui mitu üksust täidavad toetuse saamise kriteeriume ja moodustavad koos ühe üksuse, võib seda üksust käsitada **ainsa toetusesaajana**, sealhulgas juhul, kui üksus on moodustatud konkreetselt selle meetme jaoks, millele toetust antakse.“

- programmi Erasmus+ aruandlus- ja haldamisvahendile juurdepääsu haldamine;
- erinevad maksete jaotamise põhimõtted ja finantsvastutus sissenõudmise korral (kui see on kohaldatav);
- täiendavad eeskirjad taustteabe ja tulemustega seotud õiguste ja kohustuste kohta (vt artikkel 16);
- sisevaidluste lahendamise kord;
- vastutust, kahjude hüvitamist ja konfidentsiaalsust käsitlevad kokkulepped toetusesaajate vahel.

Omavahelised kokkulepped ei tohi sisaldada ühtegi käesoleva lepinguga vastuolus olevat sätet.

ARTIKKEL 8. SEOTUD ÜKSUSED

Ei kohaldata.

ARTIKKEL 9. MUUD PROJEKTI KAASATUD OSALEVAD ÜKSUSED

9.1 Assotsieerunud partnerid

Ei kohaldata.

9.2 Kolmandad isikud, kes panustavad projekti mitterahalise osalusega

Muud kolmandad isikud võivad panustada projekti mitterahalise osalusega (st töötajad, seadmed, muud kaubad, tööd ja teenused jne, mis on tasuta), kui see on projekti rakendamiseks vajalik.

Mitterahalise osalusega panustavad kolmandad isikud ei täida projekti ülesandeid. Nad ei või nõuda projektiga seotud kulude hüvitamist ega toetust ning mitterahalise osaluse kulud ei ole rahastamiskõlblikud.

Kolmandad isikud ja nende mitterahaline osalus peavad olema nimetatud 1. lisas.

9.3 Alltöövõtjad

Alltöövõtjad võivad projektis osaleda, kui see on projekti rakendamiseks vajalik.

Alltöövõtjad peavad täitma projektiga seotud ülesandeid vastavalt artiklile 11. Toetusesaajate allhankekulud loetakse täielikult kaetuks ühikuhinna alusel antavate toetustega (olenemata tegelikest kantud alltöövõtukuludest, kui neid on).

Toetusesaajad peavad tagama, et nende artikli 11 (nõuetekohane rakendamine), artikli 12 (huvide konflikt), artikli 13 (konfidentsiaalsus ja turvalisus), artikli 14 (eetika), artikli 17 punkti 17.2 (nähtavus), artikli 18 (erieeskirjad projekti rakendamiseks), artikli 19 (teabe esitamine) ja artikli 20 (andmete säilitamine) kohaseid lepingulisi kohustusi kohaldatakse ka alltöövõtjate suhtes.

Toetusesaajad peavad tagama, et artiklis 25 nimetatud asutused (nt toetuse andja, OLAF, kontrollikoda jne) saavad kasutada oma õigusi ka alltöövõtjate suhtes.

9.4 Osalejad

Kui toetusesaaja toetab osalejaid projekti rakendamisel, peab ta seda tegema vastavalt käesoleva lepingu 1., 2., 3., 5. ja 6¹¹. lisas ette nähtud tingimustele.

ARTIKKEL 10. ERISTAATUSEGA OSALEVAD ÜKSUSED

10.1 ELi-välised osalevad üksused

Osalevad üksused, mille asukoht on kolmandas riigis (kui selliseid üksusi on), kohustuvad täitma neile lepingust tulenevaid kohustusi ja:

- järgima üldpõhimõtteid (sh põhiõigusi ja -väärtusi ning eetikapõhimõtteid, keskkonna- ja tööstandardeid, salastatud teavet käsitlevad reegleid, intellektuaalomandi õigusi, rahastamise nähtavuse põhimõtet ja isikuandmete kaitset);
- kasutama artikli 24 kohaste sertifikaatide esitamisel kvalifitseeritud välisaudiitoreid, kes on sõltumatud ja vastavad ELi direktiivis 2006/43/EÜ¹² sätestatutega võrreldavatele standarditele;
- võimaldama artikli 25 kohaste kontrollide puhul viia selles artiklis nimetatud asutustel (nt toetuse andja, OLAF, kontrollikoda jne) läbi kontrolle, hindamisi, auditeid ja uurimisi (sealhulgas kohapealseid kontrolle, külaskäike ja inspekteerimisi).

Vaidluste lahendamise suhtes kohaldatakse erieeskirju (vt andmelehe punkt 5).

10.2 Osalevad üksused, mis on rahvusvahelised organisatsioonid

Ei kohaldata.

2. JAGU PROJEKTI RAKENDAMISE EESKIRJAD

ARTIKKEL 11. PROJEKTI NÕUETEKOHANE RAKENDAMINE

11.1 Kohustus rakendada projekti nõuetekohaselt

Toetusesaajad peavad projekti rakendama vastavalt 1. lisas kirjeldatule ning kooskõlas lepingu sätetega, taotlusvooru kutse tingimustega, kohaldatavate kvaliteedistandarditega, andmelehel loetletud akrediteerimisstandarditega ning samuti kõigist kohaldatavatest ELi, rahvusvahelistest ja siseriiklikest õigusaktidest tulenevate õiguslike kohustustega.

11.2 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi, võib toetust vähendada (vt artikkel 28).

¹¹ Kui kohaldatakse.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2006. aasta direktiiv 2006/43/EÜ, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit (ELT L 157, 9.6.2006, lk 87).

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 12. HUVIDE KONFLIKT

12.1 Huvide konflikt

Toetusesaajad peavad võtma kõik meetmed, mis aitavad ennetada olukorda, kus lepingu erapooletut ja objektiivset rakendamist ohustavad perekonna- või emotsionaalsete sidemete, poliitiliste, rahvuslike või majanduslike huvide või muu otsese või kaudse huviga seotud põhjused (edaspidi „huvide konflikt“).

Nad peavad teavitama viivitamata toetuse andjat ametlikult olukorrast, mis kujutab endast huvide konflikti või võib seda tõenäoliselt põhjustada, ning võtma kohe kõik vajalikud meetmed sellise olukorra parandamiseks.

Toetuse andja võib kontrollida võetud meetmete sobivust ja nõuda, et kindlaksmääratud tähtjaks võetaks kasutusele lisameetmeid.

12.2 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida mõnd käesolevast artiklist tulenevat kohustust, võib toetust vähendada (vt artikkel 28) ning toetuse maksmise või toetusesaaja osalemise lõpetada (vt artikkel 32).

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 13. KONFIDENTSIAALSUS JA TURVALISUS

13.1 Tundlik teave

Lepinguosalised peavad hoidma konfidentsiaalsena mis tahes andmeid, dokumente või muud materjali (mis tahes vormis), mis on kirjalikult määratletud tundliku teabena (edaspidi „tundlik teave“), projekti rakendamise ajal ja vähemalt kuni andmelehel sätestatud tähtjani (vt punkt 6).

Toetusesaaja taotlusel võib toetuse andja nõustuda hoidma sellist teavet konfidentsiaalsena pikema aja jooksul.

Lepinguosalised võivad kasutada tundlikku teavet üksnes lepingu täitmiseks, kui nad ei ole kokku leppinud teisiti.

Toetusesaajad võivad avaldada tundliku teabe oma töötajatele või teistele projektis osalevatele üksustele ainult juhul, kui nad

- (a) vajavad seda teavet lepingu rakendamiseks ja
- (b) on kohustatud järgima konfidentsiaalsuskohustust.

Toetuse andja võib avaldada tundliku teabe oma töötajatele ning teistele ELi institutsioonidele ja asutustele.

Lisaks võib ta avaldada tundlikku teavet kolmandatele isikutele, kui

- (a) see on vajalik lepingu täitmiseks või ELi finantshuvide kaitseks ja

(b) teabe saajad on kohustatud järgima konfidentsiaalsuskohustust.

Konfidentsiaalsuskohustuse kohaldamine lõpetatakse, kui

- (a) teavet avaldav lepinguosaline nõustub teise osalise sellest kohustusest vabastama;
- (b) teave muutub avalikult kättesaadavaks konfidentsiaalsuskohustust rikkumata;
- (c) tundliku teabe avaldamist nõutakse ELi, rahvusvaheliste või riigi õigusnormidega.

Konfidentsiaalsust käsitlevad erieeskirjad (kui neid on) on esitatud 5. lisas.

13.2 Salastatud teave

Ei kohaldata.

13.3 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi, võib toetust vähendada (vt artikkel 28).

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 14. EETIKA JA VÄÄRTUSED

14.1 Eetika

Projekt tuleb ellu viia kooskõlas rangeimate eetikanormidega ning kohaldatavate eetikapõhimõtteid käsitlevate ELi, rahvusvaheliste ja siseriiklike õigusaktidega.

14.2 Väärtused

Toetusesaajad kohustuvad juhinduma ELi põhiväärtustest (nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõigused, sealhulgas vähemuste õigused) ning tagama nende austamise.

14.3 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi, võib toetust vähendada (vt artikkel 28).

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 15. ANDMEKAITSE

15.1 Andmete töötlemine toetuse andja poolt

Lepinguga hõlmatud isikuandmeid töödeldakse isikuandmete kaitse avalduses (kättesaadav aadressil <https://ec.europa.eu/erasmus-esc-personal-data>) märgitud vastutava töötleja vastutusel kooskõlas kohaldatavate andmekaitsealaste õigusaktidega, eelkõige määrusega

2018/1725¹³ ja sellega seotud riiklike andmekaitsealaste õigusaktidega ning eesmärkidel, mis on sätestatud isikuandmete kaitse avalduses aadressil.

15.2 Andmete töötlemine toetusesaajate poolt

Toetusesaajad töötlevad lepingukohaseid isikuandmeid kooskõlas kohaldatavate ELi, rahvusvaheliste ja riiklike andmekaitsealaste õigusaktidega (eelkõige määrusega (EL) 2016/679¹⁴ ja määrusega (EL) 2018/1725). Toetusesaajad on töötlemistegevuses volitatud töötlejad.

Nad peavad tagama, et:

- isikuandmete töötlemine on seaduslik, õiglane ja andmesubjektidele läbipaistev;
- isikuandmeid kogutakse täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning õiguspärastel eesmärkidel ning neid ei töödelda hiljem viisil, mis on nende eesmärkidega vastuolus;
- isikuandmed on asjakohased, olulised ja piiratud sellega, mis on vajalik nende töötlemise otstarbe seisukohalt;
- isikuandmed on täpsed ja vajaduse korral ajakohastatud;
- isikuandmeid säilitatakse kujul, mis võimaldab andmesubjekte tuvastada ainult seni, kuni see on vajalik andmete töötlemise eesmärkidel, ja
- isikuandmeid töödeldakse viisil, mis tagab andmete piisava turvalisuse.

Toetusesaajad võivad anda oma töötajatele juurdepääsu ainult neile isikuandmetele, mis on lepingu rakendamiseks, haldamiseks ja järelevalveks rangelt vajalikud. Toetusesaajad peavad tagama, et töötajatel on konfidentsiaalsuskohustus.

Toetusesaajad peavad teavitama isikuid, kelle andmed esitatakse toetuse andjale, ja esitama neile isikuandmete kaitse avalduse, mis on kättesaadav aadressil <https://ec.europa.eu/erasmus-esc-personal-data>.

15.3 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi, võib toetust vähendada (vt artikkel 28).

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

ARTIKKEL 16. INTELLEKTUAALOMANDI ÕIGUSED – TAUSTTEAVE JA TULEMUSED – JUURDEPÄÄSU- JA KASUTUSÕIGUSED

16.1 Taustteave ja taustteabele juurdepääsu õigus

Toetusesaajad peavad andma üksteisele ja teistele osalevatele üksustele juurdepääsu taustteabele, mis on projekti rakendamiseks vajalik, kui 5. lisas sätestatud erieeskirjadest ei tulene teisiti.

„Taustteave“ – kõik andmed, oskusteave või teave, olenemata selle vormist või laadist (materiaalne või immateriaalne), sh sellised õigused nagu intellektuaalomandiõigus, mis

- (a) oli toetusesaajate valduses enne nende ühinemist lepinguga ja
- (a) on vajalik projekti rakendamiseks või tulemuste kasutamiseks.

Kui taustteabe suhtes kohaldatakse kolmanda isiku õigusi, peab asjaomane toetusesaaja tagama, et suudab täita lepingust tulenevaid kohustusi.

16.2 Tulemuste omandiõigus

Toetuse andja ei saa projekti raames saadud tulemuste suhtes omandiõigust.

„Tulemused“ – projekti materiaalne või immateriaalne tulemus, näiteks andmed, oskusteave või teave, olenemata selle vormist või laadist, selle kaitsmise võimalikkusest või võimatuses, samuti sellega kaasnevad õigused, sealhulgas intellektuaalomandiõigused.

16.3 Toetuse andja õigused kasutada saadud materjale, dokumente ja teavet poliitika, teabe esitamise, teavitamise, levitamise ja avaldamise eesmärgil

Toetuse andjal ja Euroopa Komisjonil on õigus kasutada projektiga seotud mittetundlikku teavet ning toetusesaajatelt saadud materjale ja dokumente (eelkõige avaldamiseks mõeldud kokkuvõtteid, tulemusi ja mis tahes muud materjali, näiteks pilte või audiovisuaalsed materjali, paberkandjal või elektrooniliselt) poliitika, teabe esitamise, teavitamise, levitamise ja avaldamise eesmärgil nii projekti rakendamise ajal kui ka pärast seda.

Õigus kasutada toetusesaajate materjale, dokumente ja teavet antakse kasutustasuta, mittevälistava ja tagasivõtmatu litsentsina, mis hõlmab järgmisi õigusi:

- (a) **kasutamine enda tarbeks** (eelkõige tehes need kättesaadavaks toetuse andja või Euroopa Komisjoni heaks töötavatele isikutele või mis tahes muule ELi teenistusele (sh institutsioonid, organid, asutused jne) või teise liikmesriigi institutsioonile või organile; nende kopeerimine või taasesitamine kas tervikuna või osaliselt piiramatul arvul ja edastamine pressitalituste kaudu);
- (b) **levitamine üldsusele** (eelkõige avaldamine paberkandjal ning elektrooniliselt või digitaalselt, avaldamine internetis allalaaditava või mitteallalaaditava failina, levitamine ringhäälingukanalite kaudu, avalik väljapanek või esitlemine, levitamine pressitalituste kaudu või kandmine avalikesse andmebaasidesse või registritesse);
- (c) **toimetamine või ümbersõnastamine** (sh lühendamine, kokkuvõtete tegemine, muude elementide (nt metaandmed, selgitused, muud graafilised, visuaalsed, audio-

või tekstielemendid) lisamine, väljavõtete (nt audio- või videofailid) tegemine, osadeks jaotamine, kogumikus kasutamine);

(d) **tõlkimine**;

(e) **säilitamine** paber kandjal, elektrooniliselt või muul kujul;

(f) **arhiveerimine** kooskõlas kohaldatavate dokumendihalduse eeskirjadega;

(g) õigus lubada **kolmandatel isikutel** tegutseda tema nimel või anda punktides b, c, d ja f sätestatud kasutusviiside jaoks all-litsentse kolmandatele isikutele, kui see on vajalik toetuse andja teabeesitamise-, teavitamise- ja avaldamistegevuseks;

(h) saadud materjalide, dokumentide ja teabe **töötlemine**, analüüsimine, koondamine ning **tuletatud teoste koostamine**.

Kasutusõigused antakse kogu asjaomaste tööstus- või intellektuaalomandi õiguste kehtivusajaks.

Kui materjalide või dokumentide suhtes kehtivad isiklikud õigused või kolmandate isikute õigused (sealhulgas intellektuaalomandi õigused või füüsiliste isikute õigused oma kujutisele ja häälele), peavad toetusesaajad tagama, et täidavad käesolevast lepingust tulenevaid kohustusi (eelkõige hangivad vajalikud litsentsid ja load asjaomastelt õiguste omajatelt).

Vajaduse korral lisab toetuse andja järgmise teabe:

„© – [aasta] – [autoriõiguse omaniku nimi]. Kõik õigused kaitstud. Litsents on teatavatel tingimustel antud [toetuse andja nimi][Euroopa Komisjonile].“

16.4 Erieeskirjad intellektuaalomandi õiguste, tulemuste ja taustteabe kohta

Intellektuaalomandi õigusi, tulemusi ja taustteavet käsitlevad erieeskirjad (kui neid on) on esitatud 5. lisas.

16.5 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi, võib toetust vähendada (vt artikkel 28).

Sellise rikkumise puhul võidakse võtta ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 17. TEAVITAMINE, LEVITAMINE JA NÄHTAVUS

17.1 Teavitamine – levitamine – projekti reklaamimine

Kui toetuse andjaga pole kokku lepitud teisiti, peavad toetusesaajad projekti ja selle tulemusi reklaamima ning esitama selleks eri sihtrühmadele (sh meedia ja üldsus) strateegiliselt ja tõhusalt sihtotstarbelist teavet kooskõlas 1. lisaga.

Toetusesaajad peavad enne sellise teavitamise- või levitamistegevuse alustamist, millel on eeldatavasti suur meediamõju, teavitama projektist toetuse andjat.

17.2 Nähtavus – ELi lipp ja märges rahastamise päritolu kohta

Kui toetuse andjaga ei ole teisiti kokku lepitud, tuleb toetusesaajate projektiga seotud teavitamise (sh meediasuhted, konverentsid, seminarid, teabematerjalid, näiteks brošüürid, teabelehed, plakatid, esitlused jne, mida esitatakse elektrooniliselt, traditsioonilise või sotsiaalmeedia kaudu jne) ja levitamise korral ning toetusega rahastatud mis tahes taristu, seadmete, sõidukite, tarvikute või oluliste tulemuste puhul mainida ELi toetust ning kujutada Euroopa Liidu lippu (embleemi), samuti esitada märges rahastamise päritolu kohta (mis vajaduse korral tõlgitakse kohalikesse keeltesse):

Funded by the
European Union

Co-funded by the
European Union

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

embleem peab jääma eristatavaks ja eraldiseisvaks ning seda ei või muuta muude visuaalsete märkide, kaubamärkide või teksti lisamisega.

Peale embleemi ei tohi ELi toetuse esiletõstmiseks kasutada ühtki muud visuaalset identiteeti ega logo.

Kui embleem esitatakse koos teiste logodega (nt toetusesaajate või sponsorite logod), peab see olema esitatud vähemalt sama silmatorkavalt ja nähtavalt kui teised logod.

Toetusesaajad võivad käesolevast artiklist tulenevate kohustuste täitmisel kasutada embleemi toetuse andjalt eelnevalt heakskiitu saamata. See ei anna neile siiski embleemi kasutamise ainuõigust. Lisaks ei tohi nad embleemi või samalaadset kaubamärki või logo omastada kas registreerimise kaudu ega muul viisil.

17.3 Teabe kvaliteet – vastutuse välistamine

Projektiga seotud teavitamis- või levitamistegevuses tuleb kasutada faktiliselt täpset teavet.

Lisaks tuleb märkida järgmine vastutuse välistamise klausel (tõlgituna kohalikesse keeltesse, kui see on asjakohane).

„Rahastanud Euroopa Liit. Avaldatud seisukohad ja arvamused on siiski ainult autori(te) omad ega pruugi kajastada Euroopa Liidu või [toetuse andja nimi] seisukohti ja arvamusi. Euroopa Liit ega toetuse andja nende eest ei vastuta.“

17.4 Teavitamist, levitamist ja nähtavust käsitlevad erieeskirjad

Teavitamist, levitamist ja nähtavust käsitlevad erieeskirjad (kui neid on) on esitatud 5. lisas.

17.5 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi, võib toetust vähendada (vt artikkel 28).

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 18. PORJEKTI RAKENDAMISE ERIEESKIRJAD

18.1 Projekti rakendamise erieeskirjad

Projekti rakendamise erieeskirjad (kui neid on) on esitatud 5. lisas.

18.2 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi, võib toetust vähendada (vt artikkel 28).

Sellise rikkumise puhul võidakse võtta ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

3. JAGU TOETUSE HALDAMINE

ARTIKKEL 19. ÜLDINE TEABE ESITAMISE KOHUSTUS

19.1 Teabenõuded

Toetusesaajad peavad esitama – nii projekti rakendamise ajal kui ka pärast seda kooskõlas artikliga 7 – kogu teabe, mida taotletakse deklareeritud kulude või maksete rahastamise kõlblikkuse, projekti nõuetekohase rakendamise ja lepingust tulenevate mis tahes muude kohustuste täitmise kontrollimiseks.

Esitatav teave peab olema tõene, täpne ja täielik ning see tuleb esitada nõutud vormingus, sealhulgas elektrooniliselt.

19.2 Andmete ajakohastamine programmi Erasmus+ aruandlus- ja haldamisvahendis

Toetusesaajad peavad kogu aeg, st nii projekti rakendamise ajal kui ka pärast seda, ajakohastama programmi Erasmus+ aruandlus- ja haldamisvahendis säilitatavat teavet, eelkõige oma nime, aadressi ning andmeid seaduslike esindajate, õigusliku vormi ja

organisatsiooni liigi kohta.

19.3 Teave projekti mõjutavate sündmuste ja asjaolude kohta

Toetusesaaja peab viivitamata teavitama toetuse andjat (ja teisi toetusesaajaid) järgmisest:

- (a) **sündmused**, mis võivad tõenäoliselt mõjutada projekti rakendamist või ELi finantshuve või põhjustada projekti rakendamisel viivitusi, eelkõige
 - (i) muutused oma õiguslikus, rahalises, tehnilises, organisatsioonilises või omandiõigusega seotud olukorras (sealhulgas muudatused, mis on seotud mõne enne toetuse allkirjastamist allkirjastatud kirjalikus kinnituses loetletud menetlusest kõrvalejätmise alusega);
- b) **asjaolud**, mis mõjutavad:
 - (ii) toetuse andmise otsust või
 - (iii) lepingust tulenevate nõuete täitmist.

19.4 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi, võib toetust vähendada (vt artikkel 28).

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 20. ANDMETE SÄILITAMINE

20.1 Andmete ja tõendavate dokumentide säilitamine

Toetusesaajad peavad vähemalt kuni andmelehel sätestatud tähtajani (vt punkt 6) säilitama andmeid ja tõendavaid dokumente, mis tõendavad projekti nõuetekohast rakendamist kooskõlas vastava valdkonna heakskiidetud standarditega (kui neid on).

Lisaks peavad toetusesaajad sama ajavahemiku kohta säilitama deklareeritud summade põhjendamiseks järgmised dokumendid:

- (a) tegelikud kulud: deklareeritud kulusid tõendavad piisavad andmed ja tõendusdokumendid, näiteks lepingud, alltöövõtulepingud, arved ja raamatupidamisdokumendid. Lisaks peavad toetusesaaja tavapärane raamatupidamisarvestus ja sisekontrollikord võimaldama otseselt võrrelda deklareeritud summasid, nende raamatupidamisarvestuses kajastatud summasid ja tõendavates dokumentides sisalduvaid summasid;
- (b) ühikuhinnad: toetusesaajad ei pea säilitama konkreetseid andmeid tegelike kulude kohta, vaid peavad säilitama piisavad andmed ja muud täiendavad dokumendid deklareeritud ühikute arvu tõendamiseks.

Andmed ja tõendusdokumendid tuleb teha taotluse korral kättesaadavaks (vt artikkel 19) või esitada need kontrolli, hindamise, auditi või uurimise eesmärgil (vt artikkel 25).

Poolelioleva kontrolli, auditi, uurimise, kohtuvaidluse või muu lepingust tulenevate nõuete menetlemise korral peavad toetusesaajad säilitama need andmed ja tõendusdokumendid nimetatud menetluste lõpuni.

Toetusesaajad peavad säilitama algdokumendid. Digitaalseid või digitaliseeritud dokumente käsitatakse algdokumentidena, kui need on kohaldatavate riigi õigusaktide kohaselt lubatud. Toetuse andja võib heaks kiita muud dokumendid peale algdokumentide, kui need tagavad samaväärse kindlusastme.

20.2 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi, käsitatakse ebapiisavalt põhjendatud kulusid või makseid rahastamiskõlbmatuna (vt artikkel 6) ja need lükatakse tagasi (vt artikkel 27) ning toetust võidakse vähendada (vt artikkel 28).

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 21. ARUANDLUS

21.1 Eduaruanded

Olukorrast olenevalt peab koordinaator esitama eduaruande vastavalt andmelehel sätestatud ajakavale (vt punkt 4.2) ja 5. lisas sätestatud tingimustele.

21.2 Perioodiline ja lõpparuanne

Lisaks peavad toetusesaajad esitama aruande maksete taotlemiseks vastavalt andmelehel esitatud ajakavale ja maksekorrale (vt punkt 4.2).

- täiendavate ettemaksete (kui need on ette nähtud) taotlemiseks: **perioodiline aruanne**
- lõppmakse taotlemiseks: **lõpparuanne**.

Aruanded sisaldavad tehnilist osa ja finantsosa ning see koostatakse riikliku büroo ette nähtud või programmi Erasmus+ aruandlus- ja haldusvahendis esitatud vormi kasutades¹⁵.

Tehniline osa hõlmab sisulist ülevaadet projekti elluviimisest.

Finantsosa hõlmab järgmist:

- aruanne eelmise ettemakse kasutamise kohta (kui taotletakse täiendavat ettemakset);
- finantsaruanded (iga toetusesaaja kohta eraldi ja koondaruanne kõigi toetusesaajate kohta ning seotud üksuste kohta, kui neid on);
- selgitus vahendite kasutamise kohta (või üksikasjalik kuluaruannete tabel, kui seda nõutakse).

¹⁵ Vt 5. lisa „Erieeskirjad“.

Finantsaruannetes tuleb üksikasjalikult kirjeldada aruandeperioodil rakendatud rahastamiskõlblikke ühikuhinna alusel antud toetusi ja kulusid.

Toetuse andja ei võta arvesse finantsaruandes deklareerimata jäetud, ühikuhinna alusel antavaid toetusi.

Allkirjastades kirjaliku kinnituse, mis lisatakse perioodilisele aruandele (programmi Erasmus+ aruandlus- ja haldamisvahendis) kinnitab toetusesaaja, et:

- esitatud teave on täielik, usaldusväärne ja tõene;
- deklareeritud kulud ja ühikuhinna alusel antavad toetused on rahastamiskõlblikud (vt artikkel 6);
- toetusi on võimalik põhjendada piisavate andmete ja tõendatavate dokumentidega (vt artikkel 20 ja 2. lisa), mis esitatakse taotluse korral (vt artikkel 19) või kontrolli, hindamise, auditi ja uurimise käigus (vt artikkel 25).

21.3 Finantsaruannetes kasutatav vääring ja konverteerimine eurodesse

Finantsaruanded tuleb koostada eurodes.

Toetusesaajad, kelle üldine raamatupidamisarvestus toimub muus vääringus kui euro, peavad oma raamatupidamisarvestuses kajastatud muus vääringus kantud kulud konverteerima eurodesse *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias avaldatud päevakursside keskmise alusel (EKP kodulehel¹⁶), mis on arvutatud asjaomase aruandeperioodi suhtes.

Kui *Euroopa Liidu Teatajas* ei ole avaldatud euro päevast vahetuskurssi asjaomase vääringu suhtes, siis konverteeritakse see Euroopa Komisjoni veebisaidil ([InforEuro](https://www.inforeuro.eu)) avaldatud kuu raamatupidamise keskmise vahetuskursi alusel, mis on arvutatud asjaomase aruandeperioodi suhtes.

Toetusesaajad, kelle üldist raamatupidamisarvestust peetakse eurodes, peavad arvestama muus vääringus tekkinud kulud eurodesse ümber oma tavapärase raamatupidamistava kohaselt.

21.4 Aruande keel

Aruanded peavad olema lepingu keeles, kui toetuse andjaga ei ole kokku lepitud teisiti (vt andmeleht, punkt 4.2).

21.5 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui esitatud aruanne ei ole käesoleva artikliga kooskõlas, võib toetuse andja maksetähtaja arvestamise peatada (vt artikkel 29) ja kohaldada muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

Kui koordinaator ei täida oma aruandluskohustusi, võib toetuse andja toetuse andmise või koordinaatori osalemise lõpetada (vt artikkel 32) või kohaldada muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

¹⁶ <http://www.ecb.europa.eu/stats/exchange/eurofxref/html/index.en.html>

ARTIKKEL 22. MAKSED JA SISSENÕUDMISED. TASUMISELE KUULUVATE SUMMADE ARVUTAMINE

22.1 Maksed ja maksete tegemise kord

Maksed tehakse vastavalt andmelehel esitatud ajakavale ja maksekorrale (vt punkt 4.2).

Need makstakse eurodes koordinaatori näidatud pangakontole (vt andmelehe punkt 4.2) ja need tuleb jaotada põhjendamatult viivitusega (esialgse ettemakse jaotamise suhtes võidakse kohaldada piiranguid; vt andmelehe punkt 4.2).

Kõnealusele pangakontole tehtavad maksed vabastavad toetuse andja maksekohustusest.

Ülekandekulud tasutakse järgmiselt:

- toetuse andja maksab oma panga küsitud ülekandetasu;
- toetusesaaja maksab oma panga küsitud ülekandetasu;
- korduva ülekande põhjustanud lepinguosaline maksab kõik korduva ülekande kulud.

Toetuse andja maksed loetakse teostatuks kuupäeval, mil need tema kontolt debiteeritakse.

22.2 Sissenõudmine

Sissenõudmisi tehakse juhul, kui toetusesaaja osalemise lõpetamise korral, lõppmakse tegemise ajal või pärast seda selgub, et toetuse andja on maksnud liiga palju ja peab alusetult makstud summad tagasi nõudma.

Sissenõudmiste üldine vastutuskord (esmane vastutus) on järgmine. Lõppmakse tegemisel vastutab sissenõudmiste eest täielikult koordinaator, isegi kui ta ei ole olnud alusetult makstud summade lõppsaaja. Toetusesaaja osalemise lõpetamisel või pärast lõppmakse tegemist nõutakse summad sisse otse asjaomastelt toetusesaajatelt.

Toetusesaajad vastutavad täielikult endaga seotud üksuste võlgade tagasimaksmise eest.

Täitmisele pööratud nõuete korral (vt artikli 22 punkt 22.4) kohaldatakse andmelehel punktis 4.4 sätestatud vastutuskorda.

22.3 Tasumisele kuuluvad summad

22.3.1 Ettemaksed

Ettemakse eesmärk on anda toetusesaajatele käibevahendeid.

See summa jääb lõppmakse tegemiseni ELi varaks.

Esimese ettemakse (kui see on ette nähtud) puhul on maksmisele kuuluv summa, ajakava ja maksekord sätestatud andmelehel (vt punkt 4.2).

Täiendavate ettemaksete (kui need on ette nähtud) puhul on tasumisele kuuluv summa, ajakava ja maksekord samuti sätestatud andmelehel (vt punkt 4.2). Kui aga eelmise ettemakse kasutamise aruandest nähtub, et sellest kasutati vähem kui 70%, vähendatakse andmelehel esitatud summat 70% künnise ja kasutatud summa vahe võrra.

Ettemakseid (või nende osi) võib tasaarveldada (ilma toetusesaajate nõusolekuta) summadega, mille toetusesaaja võlgneb toetuse andjale, kuni summani, mis tuleb kõnealusele toetusesaajale maksta.

Makseid ei tehta, kui maksetähtaja arvestamine või maksed on peatatud (vt artiklid 29 ja 30).

22.3.2 Toetusesaaja osalemise lõpetamise korral võlgnetav summa. Sissenõudmine

Toetusesaaja osalemise lõpetamise korral määrab toetuse andja kindlaks asjaomasele toetusesaajale makstava esialgse summa. Maksed (kui neid on) tehakse järgmise lõppmaksega.

Tasumisele kuuluv summa arvutatakse asjaomasele toetusesaajale antud heakskiidetud toetuse alusel.

Toetuse andja arvutab esmalt toetusesaaja „rahastamiskõlbliku toetuse“, kuni selle lõpetamiseni, liites rahastamiskõlbliku ühikuhinna alusel antava toetuse ja rahastamiskõlblikud tegelikud kulud (mis määratakse kindlaks rahastamismäära kohaldamisega), kui neid on.

Seejärel arvab toetuse andja maha kõik toetuse vähendamised (kui neid on). Saadud summa on toetusesaaja „heakskiidetud toetus“.

Seejärel arvutatakse **lõppsaldo**, arvates asjaomasele toetusesaajale heakskiidetud toetusest maha saadud maksed (kui neid on; vt artiklis 32 esitatud maksete jaotuse aruanne):

$$\left\{ \begin{array}{l} \{ \text{heakskiidetud toetus toetusesaajale} \}, \\ \text{millest arvatakse maha} \\ \{ \text{toetusesaaja saadud maksed (kui neid on)} \} \end{array} \right\}.$$

Kui lõppsaldo on **positiivne**, lisatakse see summa konsortsiumile tehtava järgmise lõppmakse hulka.

Kui lõppsaldo on **negatiivne**, nõutakse see sisse järgmise menetluse kohaselt:

toetuse andja saadab asjaomasele toetusesaajale **eelteate**,

- milles teatab ametlikult sissenõudmiskavatsusest, võlgnetava summa, sissenõutava summa ja sissenõudmise põhjused ning
- palub esitada võimalikud märkused 30 päeva jooksul alates teate saamisest.

Kui märkusi ei esitata (või toetuse andja otsustab esitatud märkustele vaatamata sissenõudmist jätkata), kinnitab ta sissenõutava summa ja palub see summa koordinaatorile maksta (**kinnituskiri**).

22.3.3 Vahemaksed

Ei kohaldata.

22.3.4 Lõppmakse – Heakskiidetud toetus – Sissenõudmine

Lõppmaksega (jääkmaksega) hüvitatakse projekti rakendamiseks taotletud rahastamiskõlblike kulude ja maksete (kui selliseid on) ülejäänud osa kuni heakskiidetud toetuse suuruseni..

Lõppmakse tehakse vastavalt andmelehel esitatud kavale ja üksikasjadele (vt punkt 4.2).

Lõppmakse sõltub lõpparuande heakskiitmisest. Aruande heakskiitmine ei tähenda, et sellega tunnistatakse selle sisu nõuetele vastavaks, usaldusväärseks, täielikuks või tõseks.

Projekti **heakskiidetud toetus** arvutatakse järgmiselt:

Toetuse andja arvutab esmalt „rahastamiskõlbliku toetuse“ kogu projektiperioodi kohta, liites heakskiidetud tegevuste rahastamiskõlblikud toetused ja kulud ning kuluartiklid pärast korrektsioone (kui neid on).

Seejärel arvab toetuse andja rahastamiskõlblikust toetusest maha kõik toetuse vähendamised (kui neid on). Saadud summa on „heakskiidetud toetus“.

Kui heakskiidetud toetus on suurem kui artikli 5 punktis 5.2 sätestatud eraldatud toetus, piirdub heakskiidetud toetus eraldatud toetuse summaga.

Seejärel arvutatakse **lõppsaldo** (lõppmakse), arvates heakskiidetud toetusest maha juba tehtud ettevahemakse(te) (kui ettemakse(d) on tehtud) kogusumma:

{heakskiidetud toetus
millest arvatakse maha
tehtud ettemakse(d) (kui neid on)}.

Kui lõppsaldo on **positiivne**, **makstakse** see koordinaatorile välja.

Lõppmakset (või selle osa) võib tasaarveldada (ilma toetusesaajate nõusolekuta) summadega, mille toetusesaaja võlgneb toetuse andjale, kuni summani, mis tuleb kõnealusele toetusesaajale maksta.

Makseid ei tehta, kui maksetähtaja arvestamine või maksed on peatatud (vt artiklid 29 ja 30).

Kui lõppsaldo on **negatiivne**, **nõutakse see sisse** järgmise menetluse kohaselt:

toetuse andja saadab koordinaatorile **eelteate**,

- milles teatab ametlikult sissenõudmiskavatsusest ja esitatakse heakskiidetud toetus, sissenõutav summa ja sissenõudmise põhjused ning
- palub esitada võimalikud märkused 30 päeva jooksul alates teate saamisest.

Kui märkusi ei esitata (või toetuse andja otsustab esitatud märkustele vaatamata sissenõudmist jätkata), kinnitab ta sissenõutava summa (**kinnituskiri**) ning **võlateate** makse tingimuste ja kuupäeva kohta.

Kui makset ei ole võlateates ettenähtud kuupäevaks tehtud, **pöörab** toetuse andja nõude **täitmisele** vastavalt artikli 22 punktile 22.4.

22.3.5 Lõppmaksele järgnev audit – Toetuse muutmine – Sissenõudmine

Kui toetuse andja pärast lõppmakse tegemist (eelkõige pärast kontrolle, hindamisi, auditeid või uurimisi; vt artikkel 25) lükkab kulud või maksed tagasi (vt artikkel 27) või vähendab toetust (vt artikkel 28), arvutab ta **muudetud toetuse**.

Projekti **muudetud toetus** arvutatakse kogu projektiperioodi kohta, liites heakskiidetud tegevuste muudetud rahastamiskõlblikud maksed ja kulud ning kuluartiklid pärast korrektsioone (kui neid on) ning arvates maha kõik toetuse vähendamised (kui neid on).

Kui muudetud toetus on väiksem kui heakskiidetud toetus, nõutakse vahe sisse.

Mitme toetusesaajaga projektide puhul nõutakse pärast lõppmakse tegemist summad sisse asjaomaselt toetusesaajalt ja asjaomase toetusesaaja puhul on vaja arvutada muudetud toetus¹⁷.

Seejärel arvutatakse **asjaomase toetusesaaja muudetud toetus**, muutes tema rahastamiskõlblikku toetust (liites heakskiidetud tegevuste rahastamiskõlblikud toetused ja kulud ning kuluartiklid pärast korrektsioone (kui neid on)) ning arvates maha kõik toetuse vähendamised (kui neid on).

Kui asjaomase toetusesaaja muudetud toetus on väiksem kui tema osa heakskiidetud toetus, nõutakse vahe sisse.

Toetusesaajalt sissenõutav summa arvutatakse järgmiselt:

{toetusesaaja osa heakskiidetud toetusest}

millest arvatakse maha

{toetusesaajale antavmuudetud toetus}.

Eespool esitatud arvutuse jaoks tuleb toetusesaaja osa¹⁸ heakskiidetud toetusest arvutada järgmiselt:

{ {toetusesaaja rahastamiskõlblik toetus¹⁹

mis jagatakse

projekti rahastamiskõlblik toetus²⁰}

mis korrutatakse

heakskiidetud toetusega}.

Sissenõudmismenetlus

¹⁷ St toetusesaaja, keda auditeeriti

¹⁸ Toetusesaaja osa heakskiidetud toetusest ei pruugi olla võrdne koordinaatorilt saadud rahaga. Sissenõutava summa arvutamisel kasutatakse toetusesaaja tinglikku osa heakskiidetud toetusest, olenemata koordinaatorilt saadud summast.

¹⁹ Kohaldades artikli 22.3.2 kohast arvutust.

²⁰ Kohaldades artikli 22.3.4 kohast arvutust.

Toetuse andja saadab asjaomasele toetusesaajale **elleteate**,

- milles teatab ametlikult sissenõudmiskavatsusest, sissenõutava summa ja sissenõudmise põhjused ning
- palub esitada võimalikud märkused 30 päeva jooksul alates teate saamisest.

Kui märkusi ei esitata (või toetuse andja otsustab saadud märkustele vaatamata sissenõudmist jätkata), kinnitab ta sissenõutava summa (**kinnituskiri**) ning **võlateate** makse tingimuste ja kuupäeva kohta.

Seotud üksuste vastu (kui neid on) suunatud sissenõudmisi menetletakse toetusesaajate kaudu.

Kui makset ei ole võlateates ettenähtud kuupäevaks tehtud, **pöörab** toetuse andja **nõude täitmisele** vastavalt artikli 22 punktile 22.4.

22.4 Täitmisele pööratud nõue

Kui makset ei ole võlateates ette nähtud kuupäevaks tehtud, nõutakse tasumisele kuuluv summa sisse,

- (a) tasaarveldades selle (ilma koordinaatori või toetusesaaja nõusolekuta) mis tahes summaga, mis toetuse andja võlgneb koordinaatorile või toetusesaajale.

Erandjuhul võib summa ELi finantshuvide kaitseks tasaarveldades enne võlateates märgitud maksetähtaega.

- (b) kasutades finantstagatist/-tagatise (kui see on kohaldatav);
- (c) pidades teisi toetusesaajaid solidaarselt vastutavaks (kui teisi toetusesaajaid on; vt andmelehe punkt 4.4);
- (d) andes asja kohtusse (vt artikkel 43).

Sissenõutav summa suureneb artikli 22 punktis 22.5 sätestatud **viivise** võrra alates võlateates esitatud maksekuupäevale järgnevast päevast kuni selle kuupäevani (k.a), kui kogu summa on tasutud.

Osamaksete arvutamisel võetakse kõigepealt arvesse kulud, tasud ja viivisintress ning alles seejärel põhisumma.

Sissenõudmismenetluse käigus tasutavad pangakulud katab toetusesaaja, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse direktiivi (EL) 2015/2366²¹.

22.5 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

22.5.1 Kui toetuse andja ei pea maksetähtajast kinni (vt eespool), on toetusesaajatel õigus saada **viivist** vastavalt Euroopa Keskpanga (EKP) eurodes toimuvate põhiliste

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

refinantseerimistingute puhul kohaldatavale viiteintressimäärale, millele lisandub andmelehel nimetatud määr (punkt 4.2). EKP viiteintressimäär on viimase maksekuu esimesel päeval kehtiv määr, mis on avaldatud *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias.

Kui viivis on kuni 200 eurot, makstakse see koordinaatorile üksnes juhul, kui asjaomane taotlus esitatakse kahe kuu jooksul pärast hilineanud makse kättesaamist.

Viivist ei tule maksta, kui kõik toetusesaajad on ELi liikmesriigid (sealhulgas piirkondliku ja kohaliku omavalitsuse asutused või muud avaliku sektori asutused, kes tegutsevad käesoleva lepingu kohaldamisel liikmesriigi nimel).

Maksetähtaja arvestamise või maksete peatamist (vt artiklid 29 ja 30) ei käsitata hilineanud maksena.

Viivis hõlmab ajavahemikku makse tähtpäevale järgnevast päevast (vt eespool) kuni makse kuupäevani (k.a).

Viivist ei võeta heakskiidetud toetuse arvutamisel arvesse.

22.5.2 Kui koordinaator ei täida mõnd käesolevast artiklist tulenevat kohustust, võib toetust vähendada (vt artikkel 28) ning toetuse maksmise või koordinaatori osalemise võib lõpetada (vt artikkel 32).

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 23. TAGATISED

23.1 Ettemaksetagatis

Kui toetuse andja seda nõuab (vt andmelehe punkt 4.2), peavad toetusesaajad esitama ettemaksetagatise/finantstagatise (ühe või mitu) vastavalt andmelehel esitatud ajakavale ja summadele.

Koordinaator peab esitama need toetuse andjale aegsasti enne ettemakset, millega need on seotud.

Tagatis peab vastama järgmistele tingimustele:

- (a) tagatise peab esitama ELis asuv pank või tunnustatud finantseerimisasutus või – koordinaatori taotlusel ja toetuse andja nõusolekul – samaväärset tagatist pakkuv kolmas isik või pank või finantseerimisasutus väljaspool ELi;
- (b) tagatise andja vastutab kui esimesel nõudmisel väljamakstava tagatise andja ega nõua, et toetuse andja esitaks nõuded põhivõlgniku (st asjaomane toetusesaaja) vastu, ning
- (c) tagatis jääb sõnaselgelt jõusse kuni lõppmakse tegemiseni, või kui lõppmakse asemel toimub sissenõudmine, siis ajani, kui toetusesaaja võlgameetetest teavitamisest on möödunud viis kuud.

Tagatis vabastatakse järgmise kuu jooksul.

23.2 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaajad ei täida oma kohustust esitada ettemaksetagatis, siis ettemakset ei tehta.

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 24. TÕEND FINANTSARUANNETE KOHTA

Ei kohaldata.

ARTIKKEL 25. KONTROLLID, HINDAMISED, AUDITID JA UURIMISED. TULEMUSTE PÕHJAL JÄRELDUSTE TEGEMINE

25.1 Toetuse andja kontrollid, hindamised ja auditid

25.1.1 Sisekontroll

Toetuse andja võib projekti rakendamise ajal või pärast seda kontrollida projekti nõuetekohast rakendamist ja lepingust tulenevate kohustuste täitmist, hinnates muu hulgas kulusid ja makseid, tulemusi ja aruandeid.

25.1.2 Projektide hindamine

Toetuse andja võib hinnata projekti nõuetekohast rakendamist ja lepingust tulenevate kohustuste täitmist (projekti üld- või erihindamised).

Projekti võib hakata hindama projekti rakendamise ajal ja teha seda kuni andmelehel sätestatud tähtajani (vt punkt 6). Hindamisest teatatakse ametlikult koordinaatorile või asjaomasele toetusesaajale ning selle alguskuupäevana käsitatakse teate saamise kuupäeva.

Vajaduse korral võivad toetuse andjat abistada sõltumatud väliseksperdid. Kui toetuse andja kasutab väliseksperte, teavitatakse sellest koordinaatorit või asjaomast toetusesaajat, kellel on õigus esitada vastuväiteid, viidates ärisaladusele või huvide konfliktile.

Koordinaator või asjaomane toetusesaaja peab tegema igakülgset koostööd ning esitama kindlaksmääratud tähtaja jooksul kogu teabe ja andmed lisaks juba esitatud tulemustele ja aruannetele (sh teabe vahendite kasutamise kohta). Toetuse andja võib nõuda toetusesaajatelt sellise teabe esitamist vahetult talle. Tundlikku teavet ja dokumente käsitletakse vastavalt artiklile 13.

Koordinaatorit või asjaomast toetusesaajat võidakse kutsuda kohtumistele, sealhulgas kohtumistele välisekspertidega.

Kohapealse kontrollkäigu korral peab toetusesaaja võimaldama juurdepääsu (sh välisekspertidele) oma valdustesse ja ruumidesse ning tagama, et nõutud teave on hõlpsasti kättesaadav.

Esitatav teave peab olema tõene, täpne ja täielik ning see tuleb esitada nõutud vormingus, sealhulgas elektrooniliselt.

Hindamistulemuste põhjal koostatakse **projekti hindamise aruanne**.

Toetuse andja esitab projekti hindamise aruande koordinaatorile või asjaomasele toetusesaajale, kellel on teate kättesaamisest alates märkuste esitamiseks aega 30 päeva.

Projekti hinnatakse (ja hindamisaruanded koostatakse) lepingus kasutatud keeles.

25.1.3 Auditid

Toetuse andja võib teha auditeid, et kontrollida projekti nõuetekohast rakendamist ja lepingust tulenevate kohustuste täitmist.

Selliseid auditeid võib alustada projekti rakendamise ajal ja kuni andmelehel sätestatud tähtajani (vt punkt 6). Neist teatakse ametlikult asjaomasele toetusesaajale ning nende alguskuupäevana käsitatakse teatamise kuupäeva.

Toetuse andja võib kasutada oma audititalitust, delegeerida auditeid kesksele talitusele või kasutada väliseid audiitorühinguid. Kui toetuse andja kasutab välist audiitorühingut, teavitatakse sellest asjaomast toetusesaajat ja tal on õigus esitada vastuväiteid, viidates ärisaladusele või huvide konfliktile.

Asjaomane toetusesaaja peab tegema igakülgset koostööd ja esitama kindlaksmääratud tähtaja jooksul kogu teabe (sh täielikud raamatupidamisaruanded, individuaalsed palgatõendid või muu isiklik teave), mis on lepingu täitmise kontrollimiseks vajalik. Tundlikku teavet ja dokumente käsitletakse vastavalt artiklile 13.

Kohapealse kontrollkäigu korral peab asjaomane toetusesaaja võimaldama pääsu (sh välisaudiitoritele) oma valdustesse ja ruumidesse ning tagama, et nõutud teave on hõlpsasti kättesaadav.

Esitatav teave peab olema tõene, täpne ja täielik ning see tuleb esitada nõutud vormingus, sealhulgas elektrooniliselt.

Auditileidude põhjal koostatakse **auditiaruande kavand**.

Audiitorid edastavad ametliku auditiaruande kavandi asjaomasele toetusesaajale, kellel on teate kättesaamisest alates märkuste esitamiseks aega 30 päeva (ärakuulamisega auditimenetlus).

Lõplikus auditiaruandes võetakse arvesse asjaomase toetusesaaja märkusi ja sellest teatakse neile ametlikult.

Auditid (sh auditiaruanded) peavad olema lepingu keeles, välja arvatud siis, kui toetuse andjaga ei ole kokku lepitud teisiti (vt andmelehe punkt 4.2).

25.2 Euroopa Komisjoni kontrollid, hindamised ja auditid teiste toetuse andjate toetuste puhul

Euroopa Komisjonil on samad kontrolli-, hindamis- ja auditeerimisõigused kui toetuse andjal.

25.3 Juurdepääs dokumentidele lihtsustatud rahastamisvormide hindamiseks

Toetusesaajad peavad andma Euroopa Komisjonile juurdepääsu oma kohustuslikele dokumentidele, et korrapäraselt hinnata ELi programmides kasutatavaid lihtsustatud rahastamisvorme.

25.4 Euroopa Pettustevastase Ameti, Euroopa Prokuratuuri ja Euroopa Kontrollikoja auditid ja uurimised

Projekti rakendamise ajal või pärast seda võivad kontrollimisi, hindamisi, auditid ja uurimisi teha ka järgmised asutused:

- Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) määruste nr 883/2013²² ja nr 2185/96²³ alusel;
- Euroopa Prokuratuur (EPPO) määruse (EL) 2017/1939 alusel;
- Euroopa Kontrollikoda vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 ja ELi finantsmääruse 2024/2509 artiklile 263.

Nende asutuste taotluse korral peab asjaomane toetusesaaja esitama nõutud vormis täieliku, täpse ja tervikliku teabe (sh täielikud raamatupidamisaruanded, individuaalsed palgatõendid või muud isikuandmed, sh elektroonilised andmed) ning võimaldama pääsu oma valdustesse ja ruumidesse kohapealseteks kontrollkäikudeks või inspekteerimiseks, nagu on sätestatud kõnealustes määrustes.

Selleks peab asjaomane toetusesaaja säilitama kogu projektiga seotud asjakohast teavet vähemalt kuni andmelehel (punkt 6) sätestatud tähtaja lõpuni ning igal juhul kuni pooleliolevate kontrollide, hindamiste, auditite, uurimiste, kohtuvaidluste või nõuete muu menetlemise lõpule viimiseni.

25.5 Kontrollide, hindamiste, auditite ja uurimiste tagajärjed. Tulemuste põhjal järelduste tegemine

25.5.1 Kontrollide, hindamiste, auditite ja uurimiste tagajärjed käesoleva toetuse puhul

Käesoleva toetusega seoses tehtud kontrollide, hindamiste, auditite või uurimiste tulemuste põhjal võidakse toetus tagasi lükata (vt artikkel 27), toetust vähendada (vt artikkel 28) või kohaldada 5. peatükis kirjeldatud muid meetmeid.

Kui toetus lükatakse tagasi või toetust vähendatakse pärast lõppmakse tegemist, muudetakse selle tulemusel toetust (vt artikkel 22).

Projekti rakendamise ajal tehtud kontrollide, hindamiste, auditite või uurimiste tulemuste põhjal võidakse esitada muutmistaotlus (vt artikkel 39), et muuta 1. lisas esitatud projekti kirjeldust.

Kui kontrollide, hindamiste, auditite või uurimiste käigus avastatakse mis tahes ELi toetuse puhul süsteemseid või korduvaid vigu, õigusnormi rikkumine, pettus või kohustuste täitmata

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

²³ Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

jätmine, võivad sellel olla tagajärjed muudele samadel tingimustel antud ELi toetustele (edaspidi „laiendamine muudele toetustele“).

Lisaks võivad OLAFi või EPPO uurimise tulemused kaasa tuua kriminaalvastutusele võtmise siseriiklike õigusnormide alusel.

25.5.2 Laiendamine muudele toetustele

Muude toetustega seotud kontrollide, hindamiste, auditite või uurimiste tulemusi võib laiendada käesoleva toetuse suhtes, kui:

- (a) leitakse, et asjaomane toetusesaaja on muude sarnastel tingimustel antud ELi toetuste puhul teinud süsteemseid või korduvaid vigu, eiranud eeskirju, pannud toime pettuse või jätnud kohustused täitmata nii, et see avaldab käesolevale toetusele suurt mõju, ja
- (b) nendest tulemustest on asjaomast toetusesaajat ametlikult teavitatud – ja lisatud neist tulemustest mõjutatud toetuste loetelu – andmelehel audititele kehtestatud tähtaja jooksul (vt punkt 6).

Toetuse andja teatab asjaomasele toetusesaajale ametlikult kavatsusest tulemusi laiendada ja esitab tulemustest mõjutatud toetuste loetelu.

Kui laiendamine puudutab **kulude või maksete tagasilükkamist**, peab teade sisaldama järgmist:

- (a) ettepanekut esitada märkused tulemustest mõjutatud toetuste loetelu kohta;
- (b) nõue esitada kõigi mõjutatud toetuste kohta muudetud finantsaruanded;
- (c) ekstrapoleerimise korrektsiooni määr, mis on määratud kindlaks süsteemsete või korduvate vigade alusel selliste summade arvutamiseks, mis tuleb tagasi lükata, kui asjaomane toetusesaaja:
 - (i) leiab, et muudetud finantsaruannete esitamine ei ole võimalik või teostatav, või
 - (ii) ei esita muudetud finantsaruandeid.

Kui laiendamine on seotud **toetuste vähendamisega**, peab teade sisaldama järgmist:

- (a) ettepanek esitada märkused tulemustest mõjutatud toetuste loetelu kohta ja
- (b) **ekstrapoleerimise korrektsiooni määr**, mis on määratud kindlaks süsteemsete või korduvate vigade ja proportsionaalsuse põhimõtte alusel.

Asjaomasel toetusesaajal on märkuste ja muudetud finantsaruannete esitamiseks või nõuetekohaselt põhjendatud **alternatiivse parandusmeetodi/-määra** väljapakkumiseks aega **60 päeva** pärast teate kättesaamist.

Selle põhjal analüüsib toetuse andja mõju ja teeb otsuse rakendamise kohta (st alustab tagasilükkamis- või toetuse vähendamise menetlusi kas muudetud finantsaruannete või teatatud/alternatiivse meetodi/määra või nende kombinatsiooni alusel; vt artiklid 27 ja 28).

25.6 Nõuete täitmata jätmise tagajärjed

Kui toetusesaaja ei täida käesolevast artiklist tulenevaid kohustusi, käsitatakse ebapiisavalt põhjendatud kulusid või makseid rahastamiskõlbmatuna (vt artikkel 6) ja need lükatakse tagasi (vt artikkel 27) ning toetust võidakse vähendada (vt artikkel 28).

Selliste rikkumiste tagajärjel võidakse rakendada ka muid 5. peatükis kirjeldatud meetmeid.

ARTIKKEL 26. MÕJU HINDAMISED

Ei kohaldata.

5. PEATÜKK NÕUETE TÄITMATA JÄTMISE TAGAJÄRJED

1. JAGU TAGASILÜKKAMINE JA TOETUSE VÄHENDAMINE

ARTIKKEL 27. KULUDE JA MAKSETE TAGASILÜKKAMINE

27.1 Tingimused

Toetuse andja lükkab toetusesaaja osalemise lõpetamise või lõppmakse tegemise ajal või pärast seda tagasi kõik rahastamiskõlbmatud kindlasummalised maksed (vt artikkel 6), eelkõige pärast kontrolle, hindamisi, auditeid või uurimisi (vt artikkel 25).

Tagasilükkamise põhjus võib olla ka muude toetuste kohta saadud tulemuste laiendamine käesolevale toetusele (vt artikkel 25).

Rahastamiskõlbmatud kulud või maksed lükatakse tagasi.

27.2 Menetlus

Kui tagasilükkamine ei too kaasa sissenõudmist, teavitab toetuse andja koordinaatorit või asjaomast toetusesaajat ametlikult tagasilükkamisest, vähendatavast summast ja selle põhjustest. Koordinaator või asjaomane toetusesaaja võib 30 päeva jooksul pärast teate saamist esitada oma märkused, kui ta tagasilükkamisega ei nõustu (maksete läbivaatamise menetlus).

Kui tagasilükkamine toob kaasa sissenõudmise, järgib toetuse andja artiklis 22 sätestatud eelteatega ärakuulamismenetlust.

27.3 Mõju

Kui toetuse andja lükkab kulud või maksed tagasi, arvab ta need deklareeritud kuludest või maksetest maha ja arvutab seejärel välja tasumisele kuuluva summa (ning vajaduse korral nõuab vajaliku summa sisse; vt artikkel 22).

ARTIKKEL 28. TOETUSE VÄHENDAMINE

28.1 Tingimused

Toetuse andja võib toetusesaaja osalemise lõpetamise korral või lõppmakse tegemise ajal või pärast seda toetusesaaja toetust vähendada, kui

- (a) toetusesaaja (või esindus-, otsustamis- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on teinud järgmist:
 - (i) teinud olulisi vigu, eiranud eeskirju või pannud toime pettuse või
 - (ii) lepingu täitmise või toetuse andmise menetluse ajal oma kohustusi tõsiselt rikkunud (sh projekti ebakorrekse rakendamisega, taotlusvooru tingimuste täitmata jätmisega, valeandmete esitamisega, nõutava teabe esitamata jätmisega, eetika- või turvaeeskirjade rikkumisega (kui see on asjakohane) jne) või
- (b) tulemuste põhjal järelduste tegemine: toetusesaaja (või esindus-, otsustamis- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on muude sarnastel tingimustel antud ELi toetuste puhul teinud süsteemseid või korduval vigu, rikkunud õigusnorme, pannud toime pettuse või jätnud olulisel määral täitmata kohustused, millel on käesolevale toetusele oluline mõju (tulemuste põhjal järelduste tegemine; vt artikkel 25.5).

Vähendamissumma arvutatakse iga asjaomase toetusesaaja kohta proportsionaalselt vigade, eeskirjade rikkumiste, pettuste või kohustuste täitmata jätmise tõsiduse ja kestusega, kohaldades rahastamiskõlblikku toetuse suhtes individuaalset vähendusmäära.

28.2 Menetlus

Kui toetuse vähendamine ei too kaasa sissenõudmist, teavitab toetuse andja koordinaatorit või asjaomast toetusesaajat ametlikult vähendamisest, vähendatavast summast ja vähendamise põhjustest. Koordinaator või asjaomane toetusesaaja võib 30 päeva jooksul pärast teate saamist esitada oma märkused, kui ta vähendamisega ei nõustu (maksete läbivaatamise menetlus).

Kui toetuse vähendamine toob kaasa sissenõudmise, järgib toetuse andja artiklis 22 sätestatud eelteatega ärakuulamismenetlust.

28.3 Mõju

Kui toetuse andja vähendab toetust, arvab ta vähendussumma toetusest maha ja arvutab seejärel välja tasumisele kuuluva summa (ning vajaduse korral nõuab vajaliku summa sisse, vt artikkel 22).

2. JAGU PEATAMINE JA LÕPETAMINE

ARTIKKEL 29. MAKSETÄHTAJA ARVESTAMISE PEATAMINE

29.1 Tingimused

Toetuse andja võib igal ajal peatada maksetähtaja arvestamise, kui makset ei saa töödelda, sest

- (a) nõutud aruannet (vt artikkel 21) ei ole esitatud või see on puudulik või on vaja täiendavat teavet,
- (b) on kahtlusi makstava summa suhtes (nt on käimas tulemuste põhjal järelduste tegemise menetlus, on küsitavusi seoses rahastamiskõlblikkusega, on tekkinud

toetuse vähendamise vajadus jne) ning on vaja täiendavaid kontrole, hindamisi, audititeid või uurimisi või

(c) on muid küsimusi, mis mõjutavad ELi finantshuve.

29.2 Menetlus

Toetuse andja teatab koordinaatorile ametlikult peatamisest ja selle põhjustest.

Peatamine **jõustub** teate saatmise päeval.

Kui maksetähtaja arvestamise peatamise tingimused ei ole enam täidetud, siis peatamine **lõpetatakse** ja järelejäänud makseperioodi taasalusatakse (vt andmelehe punkt 4.2).

Kui peatamine kestab üle kahe kuu, võib koordinaator küsida toetuse andjalt kinnitust selle kohta, kas peatamine kestab edasi.

Kui maksetähtaja arvestamise peatamise põhjuseks on aruande mittevastavus nõuetele ja muudetud aruannet pole esitatud (või see esitati, kuid lükati samuti tagasi), võib toetuse andja ka lepingu lõpetada või lõpetada koordinaatori osalemise (vt artikkel 32).

ARTIKKEL 30. MAKSETE PEATAMINE

30.1 Tingimused

Toetuse andja võib igal ajal kas täielikult või osaliselt peatada ühele või mitmele toetusesaajale tehtavad maksed, kui

(a) toetusesaaja (või esindus-, otsustamis- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on teinud järgmist või on kahtlus, et ta on teinud järgmist:

(i) teinud olulisi vigu, eiranud eeskirju või pannud toime pettuse või

(ii) käesoleva lepingu täitmise või toetuse andmise menetluse ajal oma kohustusi tõsiselt rikkunud (sh projekti ebakorrektse rakendamisega, projektikonkursi tingimuste täitmata jätmisega, valeandmete esitamisega, nõutava teabe esitamata jätmisega, eetika- või turvaeeskirjade rikkumisega (kui see on asjakohane) või ei ole teinud koostööd kontrollide, hindamiste, auditite ja uurimise jne puhul) või

(b) tulemuste põhjal järelduste tegemine: toetusesaaja (või esindus-, otsustamis- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on muude sarnastel tingimustel antud ELi toetuste puhul teinud süsteemseid või korduvaid vigu, rikkunud õigusnorme, pannud toime pettuse või jätnud olulisel määral täitmata kohustused, millel on käesolevale toetusele oluline mõju (tulemuste põhjal järelduste tegemine; vt artikkel 25.5).

Kui ühe või mitme toetusesaaja maksed on peatatud, teeb toetuse andja osalise(d) makse(d) selle osa (nende osade) kohta, mis ei ole peatatud. Kui peatamine hõlmab lõppmakset, siis käsitatakse pärast peatamise lõpetamist ülejäänud summa(de) tasumist (või sissenõudmist) projekti lõpetava lõppmakse tasumisena.

30.2 Menetlus

Enne maksete peatamist saadab toetuse andja asjaomasele toetusesaajale **eelteate**,

- milles teatab ametlikult maksete peatamise kavatsusest ja selle põhjustest ning
- palub esitada võimalikud märkused 30 päeva jooksul alates teate saamisest.

Kui toetuse andjale märkusi ei esitata või kui ta otsustab esitatud märkustele vaatamata menetlust jätkata, kinnitab ta peatamise (**kinnituskiri**). Muudel juhtudel edastab ta ametliku teate selle kohta, et menetlus lõpetatakse.

Toetuse andja teavitab pärast peatamismenetluse lõppu ka koordinaatorit.

Peatamine **jõustub** kinnitusteate saatmisele järgneval päeval.

Kui maksete jätkamise tingimused on täidetud, siis peatamine **lõpetatakse**. Toetuse andja teavitab ametlikult asjaomast toetusesaajat (ja koordinaatorit) ja määrab kindlaks peatamise lõpetamise kuupäeva.

Peatamise ajal asjaomastele toetusesaajatele ettemakseid ei tehta.

ARTIKKEL 31. TOETUSLEPINGU PEATAMINE

31.1 Toetuslepingu peatamine konsortsiumi taotlusel

31.1.1 Tingimused ja kord

Toetusesaajad võivad taotleda toetuse või selle mis tahes osa rakendamise peatamist, kui erakordsed asjaolud – eelkõige *vääramatu jõud* (vt artikkel 35) – muudavad selle rakendamise võimatuks või erakordselt raskeks.

Koordinaator peab esitama **muutmistaotluse** (vt artikkel 39), mis sisaldab järgmist teavet:

- muutmise põhjused;
- peatamise jõustumise kuupäev (see kuupäev võib olla varasem kui muutmistaotluse esitamise kuupäev) ja
- projekti rakendamise jätkamise eeldatav kuupäev.

Lõpetamine **jõustub** muutmistaotluses nimetatud kuupäeval.

Kui olukord võimaldab projekti rakendamist jätkata, peab koordinaator kohe taotlema lepingu **muutmist**, et määrata kindlaks peatamise lõpetamise kuupäev ja projekti jätkamise kuupäev (üks päev pärast peatamise lõpetamise kuupäeva), pikendada projekti kestust ja teha muid muudatusi, mis on vajalikud projekti kohandamiseks uue olukorraga (vt artikkel 39), välja arvatud juhul, kui toetus on lõpetatud (vt artikkel 32). Peatamine **lõpetatakse** muutmistaotluses sätestatud peatamise lõpetamise kuupäeval. See kuupäev peab olema varasem kui muutmistaotluse esitamise kuupäev.

Peatamise ajal ettemakseid ei tehta. Samuti ei tohi siis teha ühikuhinnas sisalduvaid kulutusi. Kulutuste tegemine tuleb peatada ja uusi kulutusi ei või teha. Toetuse peatamise ajal

rakendatud tegevustega seotud kulud või maksed ei ole rahastamiskõlblikud (vt artikli 6 punkt 6.3).

31.2 Toetuslepingu täitmise peatamine toetuse andja algatusel

31.2.1 Tingimused

Toetuse andja võib toetuse või selle mis tahes osa peatada, kui

- (a) toetusesaaja (või esindus-, otsustamis- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on teinud järgmist või on kahtlus, et ta on teinud järgmist:
 - (i) teinud olulisi vigu, eiranud eeskirju või pannud toime pettuse või
 - (ii) käesoleva lepingu täitmise või toetuse andmise menetluse ajal oma kohustusi tõsiselt rikkunud (sh projekti ebakorrekse rakendamisega, projektikonkursi tingimuste täitmata jätmisega, valeandmete esitamisega, nõutava teabe esitamata jätmisega, eetika- või turvaeeskirjade rikkumisega (kui see on asjakohane) või ei ole teinud koostööd kontrollide, hindamiste, auditite ja uurimise jne puhul) või
- (b) tulemuste põhjal järelduste tegemine: toetusesaaja (või esindus-, otsustamis- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on muude sarnastel tingimustel antud ELi toetuste puhul teinud süsteemseid või korduval vigu, rikkunud õigusnorme, pannud toime pettuse või jätnud olulisel määral täitmata kohustused, millel on käesolevale toetusele oluline mõju (tulemuste põhjal järelduste tegemine; vt artikkel 25.5).

31.2.2 Menetlus

Enne toetuse peatamist saadab toetuse andja koordinaatorile **eelteate**,

- milles teatab ametlikult toetuse peatamise kavatsusest ja selle põhjustest ning
- palub esitada võimalikud märkused 30 päeva jooksul alates teate saamisest.

Kui toetuse andjale märkusi ei esitata või kui ta otsustab esitatud märkustele vaatamata menetlust jätkata, kinnitab ta peatamise (**kinnituskiri**). Muudel juhtudel edastab ta ametliku teate selle kohta, et menetlus lõpetatakse.

Peatamine **jõustub** päeval pärast seda, kui kinnituskiri on saadetud (või teates osutatud hilisemal kuupäeval).

Kui projekti rakendamise jätkamise tingimused on täidetud, teavitab toetuse andja koordinaatorit sellest ametlikult **peatamise lõpetamise kirjaga**, milles ta määrab kindlaks peatamise lõpetamise kuupäeva ja palub koordinaatoril taotleda lepingu muutmist, et määrata kindlaks jätkamise kuupäev (üks päev pärast peatamise lõpetamise kuupäeva), pikendada projekti kestust ja teha muid muudatusi, mis on vajalikud projekti kohandamiseks uue olukorraga (vt artikkel 39), välja arvatud juhul, kui toetus on lõpetatud (vt artikkel 32). Peatamine **lõpetatakse** peatamise lõpetamise kirjas kindlaks määratud peatamise lõpetamise kuupäeval. See kuupäev võib olla varasem kirja saatmise kuupäevast.

Peatamise ajal ettemakseid ei tehta. Peale selle ei tohi teha ühikuhinnas sisalduvaid kulutusi, selliste kulutuste tegemine tuleb peatada ja uusi kulutusi ei või teha. Peatamise ajal rakendatud tegevusega seotud kulud või maksed ei ole rahastamiskõlblikud (vt artikli 6 punkt 6.3).

Toetusesaajad ei või nõuda toetuse andja poolt algatatud lõpetamisest tulenevate kahjude hüvitamist (vt artikkel 33).

Toetuse peatamine ei mõjuta toetuse andja õigust lõpetada toetuse andmine või toetusesaaja osalemine (vt artikkel 32) või toetust vähendada (vt artikkel 28).

ARTIKKEL 32. TOETUSLEPINGU LÕPETAMINE VÕI TOETUSESAAJA OSALEMISE LÕPETAMINE

32.1 Toetuslepingu lõpetamine konsortsiumi taotlusel

32.1.1 Tingimused ja kord

Toetusesaajad võivad taotleda toetuse lõpetamist.

Koordinaator peab esitama **muutmistaotluse** (vt artikkel 39), mis sisaldab järgmist teavet:

- muutmise põhjused;
- kuupäev, mil konsortsium lõpetab projektiga seotud töö (töö lõpetamise kuupäev), ja
- lõpetamise jõustumise kuupäev (lõpetamiskuupäev); see kuupäev peab olema hilisem kui muutmistaotluse esitamise kuupäev.

Lõpetamine **jõustub** muutmistaotluses nimetatud lõpetamiskuupäeval.

Kui põhjendusi ei esitata või kui toetuse andja leiab, et põhjused lõpetamist ei õigusta, võib ta asuda seisukohale, et toetus on lõpetatud ebakorrektselt.

32.1.2 Mõju

Koordinaator peab 60 päeva jooksul pärast lõpetamise jõustumist esitama **lõpparuande** (viimase poolelioleva aruandeperioodi kohta kuni lõpetamiseni).

Toetuse andja arvutab heakskiidetud toetuse ja lõppmakse esitatud aruande alusel, võttes arvesse enne töö lõpetamise kuupäeva rakendatud tegevustega seoses tekkinud kulusid ja tehtud makseid (vt artikkel 22). Alles pärast lõpetamist täitmisele kuuluvate lepingutega seotud kulud ei ole rahastamiskõlblikud.

Kui toetuse andja ei saa aruannet ettenähtud tähtaja jooksul, võetakse arvesse ainult heakskiidetud perioodilises aruandes sisalduvaid kulusid ja makseid (kui ühtegi perioodilist aruannet ei ole heaks kiidetud, siis kulusid arvesse ei võeta / makseid ei tehta).

Ebakorrektnel lõpetamine võib tuua kaasa toetuse vähendamise (vt artikkel 28).

Toetusesaajate kohustused (eelkõige artikkel 13 (konfidentsiaalsus ja turvalisus), artikkel 16 (intellektuaalomandi õigused), artikkel 17 (teavitamine, levitamine ja nähtavus), artikkel 21 (aruandlus), artikkel 25 (kontrollid, hindamised, auditid ja uurimised), artikkel 27

(tagasilükkamine), artikkel 28 (toetuse vähendamine) ja artikkel 42 (nõuete loovutamine)) kehtivad ka pärast lõpetamist.

32.2 Toetusesaaja osalemise lõpetamine konsortsiumi taotlusel

32.2.1 Tingimused ja kord

Koordinaator võib taotleda ühe või mitme toetusesaaja osalemise lõpetamist asjaomase toetusesaaja taotlusel või teiste toetusesaajate nimel.

Koordinaator peab esitama **muutmistaotluse** (vt artikkel 39), mis sisaldab järgmist teavet:

- muutmise põhjused;
- asjaomase toetusesaaja arvamus (või tõend selle kohta, et tema arvamust on kirjalikult küsitud);
- kuupäev, mil toetusesaaja lõpetab projektiga seotud töö (töö lõpetamise kuupäev);
- lõpetamise jõustumise kuupäev (lõpetamiskuupäev); see kuupäev peab olema hilisem kui muutmistaotluse esitamise kuupäev.

Kui lõpetamine puudutab koordinaatorit ja seda tehakse tema nõusolekuta, peab taotluse tegema teine toetusesaaja (tegutsedes konsortsiumi nimel).

Lõpetamine **jõustub** muutmistaotluses nimetatud lõpetamiskuupäeval.

Kui teavet ei esitata või kui toetuse andja leiab, et põhjused lõpetamist ei õigusta, võib ta pidada toetusesaaja osalemise lõpetamist ebakorrektselt.

32.2.2 Mõju

Koordinaator peab 60 päeva jooksul pärast lõpetamise jõustumist esitama:

- (i) **aruande asjaomasele toetusesaajale tehtud maksete kohta;**
- (ii) asjaomase toetusesaaja esitatud **lõpetamisaruarande** poolelioleva aruandeperioodi kohta kuni lõpetamiseni, mis sisaldab ülevaadet töö edenemisest, finantsaruannet ja selgitust vahendite kasutamise kohta;
- (iii) teise **muutmistaotluse** (vt artikkel 39) koos muude vajalike muudatustega (nt osalemise lõpetanud toetusesaaja ülesannete ja hinnangulise eelarve ümberjaotamine; uue toetusesaaja lisamine osalemise lõpetanud toetusesaaja asendamiseks; koordinaatori vahetamine jne).

Toetuse andja arvutab toetusesaajale makstava summa esitatud aruande alusel, võttes arvesse enne töö lõpetamise kuupäeva rakendatud tegevusega seoses tekkinud kulusid ja tehtud makseid (vt artikkel 22). Alles pärast lõpetamist täitmisele kuuluvate lepingutega seotud kulud ei ole rahastamiskõlblikud.

LõpetamisaruanDES esitatud teave peab olema lisatud ka järgmise aruandeperioodi perioodilisse aruandesse (vt artikkel 21).

Kui toetuse andja ei saa lõpetamisaruannet ettenähtud tähtaja jooksul, võetakse arvesse ainult heakskiidetud perioodilises aruandes sisalduvaid kulusid ja makseid (kui ühtegi perioodilist aruannet ei ole heaks kiidetud, siis kulusid arvesse ei võeta / makseid ei tehta).

Kui toetuse andja ei saa maksete jaotust puudutavat aruannet ettenähtud tähtaja jooksul, järeldeb ta, et:

- koordinaator ei teinud asjaomasele toetusesaajale ühtegi makset ja et
- asjaomane toetusesaaja ei pea koordinaatorile midagi tagasi maksma.

Kui toetuse andja kiidab teise muutmistaotluse heaks, **muudetakse** lepingut ja viiakse sisse vajalikud muudatused (vt artikkel 39).

Kui toetuse andja lükkab teise muutmistaotluse tagasi seetõttu, et see seab kahtluse alla toetuse andmise otsuse või rikuksid taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtet, võib toetuse andmise lõpetada (vt artikkel 32).

Ebakorrekse lõpetamise tõttu võidakse toetust vähendada (vt artikkel 31) või toetuse andmine lõpetada (vt artikkel 32).

Asjaomase toetusesaaja kohustused (eelkõige artikkel 13 (konfidentsiaalsus ja turvalisus), artikkel 16 (intellektuaalomandi õigused), artikkel 17 (teavitamine, levitamine ja nähtavus), artikkel 21 (aruandlus), artikkel 25 (kontrollid, hindamised, auditid ja uurimised), artikkel 27 (tagasilükkamine), artikkel 28 (toetuse vähendamine) ja artikkel 42 (nõuete loovutamine)) kehtivad ka pärast lõpetamist.

32.3 Toetuslepingu lõpetamine või toetusesaaja osalemise lõpetamine toetuse andja algatusel

32.3.1 Tingimused

Toetuse andja võib toetuslepingu või ühe või mitme toetusesaaja osalemise lõpetada, kui

- (a) üks või mitu toetusesaajat ei ühine lepinguga (vt artikkel 40);
- (b) muudatus projektis või toetusesaaja õiguslikus, rahalises, tehnilises, organisatsioonilises või omandiõigusega seotud olukorras mõjutab tõenäoliselt oluliselt projekti rakendamist või seab kahtluse alla toetuse andmise otsuse (sealhulgas muudatused, mis on seotud ühega kirjalikus kinnituses loetletud menetlusest kõrvalejätmise alustest);
- (c) pärast ühe või mitme toetusesaaja osalemise lõpetamist seaksid lepingusse tehtavad vajalikud muudatused (ja nende mõju projektile) kahtluse alla toetuse andmise otsuse või rikuksid taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtet;
- (d) projekti rakendamine on muutunud võimatuks või selle jätkamiseks vajalikud muudatused seaksid kahtluse alla toetuse andmise otsuse või rikuksid taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtet;
- (e) toetusesaaja (või tema võlgade eest piiramatut vastutust kandva isiku) suhtes on algatatud pankrotimenetlus vms (sealhulgas maksejõuetusmenetlus, likvideerimine,

likvideerija või kohtupoolne haldamine, kokkulepe võlausaldajatega, äritegevuse peatamine jne);

- (f) toetusesaaja (või tema võlgade eest piiramatut vastutust kandev isik) rikub sotsiaalkindlustus- või maksukohustusi;
- (g) toetusesaaja (või esindus-, otsustus- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on tunnistanud süüdi tõsisel ametialases rikkumises;
- (h) toetusesaaja (või esindus-, otsustamis- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on pannud toime pettuse või korruptiivse teo või on seotud kuritegeliku organisatsiooniga, rahapesuga, terrorismiga seotud kuritegudega (sealhulgas terrorismi rahastamine), lapstööjõu kasutamisega või inimkaubandusega;
- (i) toetusesaaja (või esindus-, otsustamis- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on loodud teises jurisdiktsioonis kavatsusega hoida kõrvale maksu-, sotsiaal- või muudest juriidilistest kohustustest päritoluriigis (või selleks on loodud muu üksus);
- (j) toetusesaaja (või esindus-, otsustamis- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on teinud järgmist:
 - (i) teinud olulisi vigu, eiranud eeskirju või pannud toime pettuse või
 - (ii) lepingu täitmise või toetuse andmise menetluse ajal oma kohustusi tõsiselt rikkunud (sh projekti ebakorrekse rakendamisega, projektikonkursi tingimuste täitmata jätmisega, valeandmete esitamisega, nõutava teabe esitamata jätmisega, eetika- või turvaeeskirjade rikkumisega (kui see on asjakohane), ei ole teinud koostööd kontrollide, hindamiste, auditite ja uurimiste jne puhul);
- (k) tulemuste põhjal järelduste tegemine: toetusesaaja (või esindus-, otsustamis- või kontrollivolitustega isik või toetuse andmise/rakendamise seisukohast oluline isik) on muude sarnastel tingimustel antud ELi toetuste puhul teinud süsteemseid või korduval vigu, rikkunud õigusnormi, pannud toime pettuse või jätnud olulisel määral täitmata kohustused, millel on käesolevale toetusele oluline mõju (tulemuste põhjal järelduste tegemine, vt artikkel 25.5);
- (l) hoolimata toetuse andja konkreetsest nõudest ei taotle toetusesaaja koordinaatori kaudu lepingu muutmist, et lõpetada mõne temaga seotud üksuse või assotsieerunud partneri osalemine, kes on mõnes punktides (d), (f), (e), (g), (h), (i) või (j) nimetatud olukorras, ja jaotada oma ülesandeid ümber.

32.3.2 Menetlus

Enne toetuse või ühe või mitme toetusesaaja osalemise lõpetamist saadab toetuse andja koordinaatorile või asjaomasele toetusesaajale **eelteate**,

- milles teatab ametlikult lõpetamiskavatsusest ja selle põhjustest ning

- palub esitada võimalikud märkused 30 päeva jooksul alates teate saamisest.

Kui toetuse andjale märkusi ei esitata või kui ta otsustab esitatud märkustele vaatamata menetlust jätkata, kinnitab ta lõpetamise ja selle jõustumise kuupäeva (**kinnituskiri**). Muudel juhtudel edastab ta ametliku teate selle kohta, et menetlus lõpetatakse.

Toetusesaaja osalemise lõpetamise korral teavitab toetuse andja menetluse lõpus ka koordinaatorit.

Lõpetamine **jõustub** kinnitusteate saatmisele järgneval päeval (või teates osutatud hilisemal kuupäeval; „lõpetamiskuupäev“).

32.3.3 Mõju

(a) Toetuslepingu lõpetamise korral:

Koordinaator peab 60 päeva jooksul pärast lõpetamise jõustumist esitama **lõpparuande** (poollelioleva aruandeperioodi kohta kuni lõpetamiseni).

Toetuse andja arvutab heakskiidetud toetuse ja lõppmakse esitatud aruande alusel, võttes arvesse enne lõpetamise jõustumist rakendatud tegevusega seoses tekkinud kulusid ja tehtud makseid (vt artikkel 22). Alles pärast lõpetamist täitmisele kuuluvate lepingutega seotud kulud ei ole rahastamiskõlblikud.

Kui leping lõpetatakse aruandluskohustuse täitmata jätmise tõttu, ei või koordinaator pärast lõpetamist enam ühtegi aruannet esitada.

Kui toetuse andja ei saa aruannet ettenähtud tähtaja jooksul, võetakse arvesse ainult heakskiidetud perioodilises aruandes sisalduvaid kulusid ja makseid (kui ühtegi perioodilist aruannet ei ole heaks kiidetud, siis kulusid arvesse ei võeta / makseid ei tehta).

Lõpetamine ei mõjuta toetuse andja õigust toetust vähendada (vt artikkel 28) või haldussanktsioone kehtestada (artikkel 34).

Toetusesaajad ei või nõuda toetuse andja poolt algatatud lõpetamisest tulenevate kahjude hüvitamist (vt artikkel 33).

Toetusesaajate kohustused (eelkõige artikkel 13 (konfidentsiaalsus ja turvalisus), artikkel 16 (intellektuaalomandi õigused), artikkel 17 (teavitamine, levitamine ja nähtavus), artikkel 21 (aruandlus), artikkel 25 (kontrollid, hindamised, auditid ja uurimised), artikkel 26 (mõju hindamine), artikkel 27 (tagasilükkamine), artikkel 28 (toetuse vähendamine) ja artikkel 42 (nõuete loovutamine)) kehtivad ka pärast lõpetamist.

(b) Toetusesaaja osalemise lõpetamine

Koordinaator peab 60 päeva jooksul pärast lõpetamise jõustumist esitama:

- (i) **aruande asjaomasele toetusesaajale tehtud maksete kohta;**

- (ii) asjaomase toetusesaaja esitatud **lõpparuande** poolelioleva aruandeperioodi kohta kuni lõpetamiseni, mis sisaldab ülevaadet töö edenemisest, finantsaruannet ja selgitust vahendite kasutamise kohta;
- (iii) **muutmistaotluse** (vt artikkel 39) koos vajalike muudatustega (nt osalemise lõpetanud toetusesaaja ülesannete ja hinnangulise eelarve ümberjaotamine; uue toetusesaaja lisamine osalemise lõpetanud toetusesaaja asendamiseks; koordinaatori vahetamine jne).

Toetuse andja arvutab toetusesaajale makstava summa esitatud aruande alusel, võttes arvesse enne lõpetamise jõustumist rakendatud tegevusega seoses tekkinud kulusid ja tehtud makseid (vt artikkel 22). Alles pärast lõpetamist täitmisele kuuluvate lepingutega seotud kulud ei ole rahastamiskõlblikud.

Lõpetamisaruandes esitatud teave peab olema lisatud ka järgmise aruandeperioodi perioodilisse aruandesse (vt artikkel 21).

Kui toetuse andja ei saa lõpetamisaruannet ettenähtud tähtaja jooksul, võetakse arvesse ainult heakskiidetud perioodilises aruandes sisalduvaid kulusid ja makseid (kui ühtegi perioodilist aruannet ei ole heaks kiidetud, siis kulusid arvesse ei võeta / makseid ei tehta).

Kui toetuse andja ei saa maksete jaotust puudutavat aruannet ettenähtud tähtaja jooksul, järeldeb ta, et:

- koordinaator ei teinud asjaomasele toetusesaajale ühtegi makset ja et
- asjaomane toetusesaaja ei pea koordinaatorile midagi tagasi maksma.

Kui toetuse andja kiidab muutmistaotluse heaks, **muudetakse** lepingut, et viia sinna sisse vajalikud muudatused (vt artikkel 39).

Kui toetuse andja lükkab muutmistaotluse tagasi seetõttu, et see seab kahtluse alla toetuse andmise otsuse või rikub toetuse taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtet, võib toetuse andmise lõpetada (vt artikkel 32).

Asjaomase toetusesaaja kohustused (eelkõige artikkel 13 (konfidentsiaalsus ja turvalisus), artikkel 16 (intellektuaalomandi õigused), artikkel 17 (teavitamine, levitamine ja nähtavus), artikkel 21 (aruandlus), artikkel 25 (kontrollid, hindamised, auditid ja uurimised), artikkel 26 (mõju hindamine), artikkel 27 (tagasilükkamine), artikkel 28 (toetuse vähendamine) ja artikkel 42 (nõuete loovutamine)) kehtivad ka pärast lõpetamist.

3. JAGU MUUD TAGAJÄRJED: KAHJUTASUD JA HALDUSKARISTUSED

ARTIKKEL 33. KAHJUTASUD

33.1 Toetuse andja vastutus

Toetuse andja ei vastuta toetusesaajatele või kolmandatele isikutele käesoleva lepingu rakendamise, sealhulgas raske hooletuse tagajärjel tekitatud kahju eest.

Toetuse andja ei vastuta toetusesaajate või teiste projektis osalevate üksuste poolt käesoleva lepingu rakendamise tagajärjel tekitatud kahju eest.

33.2 Toetusesaajate vastutus

Toetusesaajad peavad hüvitama toetuse andjale kogu kahju, mis on talle tekkinud projekti rakendamise tagajärjel või põhjusel, et projekti ei rakendatud täielikus kooskõlas lepinguga, kui kahju põhjus oli raske hooletus või tahtlik tegevus.

Vastutus ei laiene kaudsele kahjule ega kaudsega samalaadsele kahjule (näiteks saamata jäänud kasum, tulu või leping), kui kahju põhjus ei olnud tahtlik tegevus või konfidentsiaalsuse rikkumine.

ARTIKKEL 34. HALDUSKARISTUSED JA MUUD MEETMED

Lisaks käesolevas lepingus sätestatud lepingulistele meetmetele või nende alternatiivina võib määrata halduskaristusi (st ELi toetuse andmise menetlusest kõrvalejätmine ja/või rahalised karistused) või muid avalik-õiguslikke meetmeid (vt näiteks ELi finantsmääruse 2024/2509 artiklid 137–148 ning määruse 2988/95 artiklid 4 ja 7).

4. JAGU VÄÄRAMATU JÕUD

ARTIKKEL 35. VÄÄRAMATU JÕUD

Lepinguosalist, kellel vääramatut jõud takistas lepingust tulenevate kohustuste täitmist, ei loeta oma kohustusi mittetäitnuks.

„Vääramatut jõud“ on igasugune olukord või sündmus, mis:

- takistab kummalgi lepinguosalisel täita lepingust tulenevaid kohustusi,
- on ettenägematu, erandlik olukord ja lepinguosalistest olenematu,
- ei olnud põhjustatud nendepoolsest (ega projekti kaasatud muude osalevate üksuste poolsest) veast ega hooletusest ning
- osutub vältimatuks hoolimata nõuetekohasest hoolsusest.

Igast olukorrast, mille puhul on tegemist vääramatut jõuga, tuleb teisele lepinguosalisele ametlikult viivitamata teatada, nimetades selle iseloomu, tõenäolise kestuse ja eeldatavad mõjud.

Lepinguosalised peavad kohe võtma kõik vajalikud sammud vääramatust jõust tuleneva kahju piiramiseks ja andma oma parima, et jätkata projekti rakendamist nii kiiresti kui võimalik.

6. PEATÜKK LÕPPSÄTTED

ARTIKKEL 36. LEPINGUOSALISTE TEABEVAHETUS

36.1 Teabevahetuse vormid ja -vahendid. Elektrooniline haldamine

Kohaldatakse 5. lisas sätestatud erieeskirju.

36.2 Teate kuupäev

Kohaldatakse 5. lisa sätestatud erieeskirju.

ARTIKKEL 37. LEPINGU TÕLGENDAMINE

Andmelehe sätted on lepingu ülejäänud tingimuste suhtes ülimuslikud.

5. lisa on Tingimuste suhtes ülimuslik; Tingimused on ülimuslikud muude lisade kui 5. lisa suhtes.

Projekti hinnanguline eelarve on 1. lisa esitatud projekti kirjelduse suhtes ülimuslik.

ARTIKKEL 38. PERIOODIDE JA TÄHTAEGADE ARVUTAMINE

Vastavalt määrusele nr 1182/71²⁴ arvutatakse päevades, kuudes või aastates väljendatud ajavahemikke alates neid alustava sündmuse toimumise hetkest.

Sündmuse toimumise päeva ei loeta perioodi sisse.

„Päeva“ all mõistetakse kalendri-, mitte tööpäeva.

ARTIKKEL 39. MUUDATUSED

39.1 Tingimused

Lepingut võib muuta, v.a juhul, kui muudatus põhjustab lepingu sellise muutmise, mis seaks kahtluse alla toetuse andmise otsuse või rikuks taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtet.

Muudatuste tegemist võivad taotleda kõik lepinguosalised.

39.2 Menetlus

Muudatust taotlev lepinguosaline peab esitama muutmistaotluse (vt 5. lisa).

Toetusesaajate nimel esitab ja võtab muutmistaotlused vastu koordinaator (vt 4. lisa). Kui taotletakse koordinaatori muutmist tema nõusolekuta, peab taotluse tegema teine toetusesaaja (tegutsedes teiste toetusesaajate nimel).

Muutmistaotluses tuleb esitada:

- muutmise põhjused;
- asjakohased tõendusdokumendid ning
- koordinaatori muutmiseks ilma tema nõusolekuta: koordinaatori arvamus (või tõend selle kohta, et tema arvamust on kirjalikult küsitud).

Toetuse andja võib nõuda lisateavet.

Kui taotluse saanud lepinguosaline nõustub, peab ta allkirjastama muudatuse 45 päeva jooksul pärast teate (või muu lisateabe, mida toetuse andja on nõudnud) saamist. Kui ta ei

²⁴ Nõukogu 3. juuni 1971. aasta määrus (EMÜ, Euratom) nr 1182/71, millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad (EÜT L 124, 8.6.1971, lk 1).

nõustu, peab ta oma mittenõustumisest ametlikult teatama samaks tähtjaks. Tähtaega võib pikendada, kui see on taotluse hindamiseks vajalik. Kui teadet tähtjaks ei saada, loetakse taotlus tagasilükatuks.

Muudatus **jõustub** päeval, mil vastuvõttev lepinguosaline selle allkirjastab.

Muudatus **hakkab kehtima** selle jõustumise kuupäeval või mõnel muul muudatuses märgitud kuupäeval.

ARTIKKEL 40. ÜHINEMINE JA UUTE TOETUSESAAJATE LISAMINE

40.1 Preambulis nimetatud toetusesaajate ühinemine

Toetusesaaja, kes ei ole koordinaator, ühineb toetuslepinguga ühinemisdokumendi allkirjastamisega (vt 4. lisa).

Nad võtavad endale lepingujärgsed õigused ja kohustused alates selle jõustumiskuupäevast (vt artikkel 44).

40.2 Uute toetusesaajate lisamine

Põhjendatud juhtudel võivad toetusesaajad taotleda uue toetusesaaja lisamist.

Selleks peab koordinaator esitama muutmistaotluse vastavalt artiklile 39. Taotlusele tuleb lisada uue toetusesaaja allkirjastatud ühinemisdokument (vt 4. lisa).

Uute toetusesaajate suhtes kehtivad kõik lepingujärgsed õigused ja kohustused alates nende ühinemisdokumentides (vt 4. lisa) nimetatud ühinemiskuupäevast.

ARTIKKEL 41. LEPINGU LOOVUTAMINE

Ei kohaldata.

ARTIKKEL 42. TOETUSE ANDJA VASTU OLEVATE MAKSENÕUETE LOOVUTAMINE

Toetusesaajad ei või toetuse andja vastu olevaid maksenõudeid loovutada ühelegi kolmandale isikule, välja arvatud juhul, kui toetuse andja on koordinaatori poolt asjaomase toetusesaaja nimel esitatud kirjaliku põhjendatud taotluse alusel selle sõnaselgelt kirjalikult heaks kiitnud.

Kui toetuse andja ei ole loovutamist heaks kiitnud või kui selle tingimusi ei järgita, ei ole loovutamisel talle mingisugust mõju.

Mingil juhul ei vabasta loovutamine toetusesaajaid kohustustest, mis neil on toetuse andja suhtes.

ARTIKKEL 43. KOHALDATAV ÕIGUS JA VAIDLUSTE LAHENDAMINE

43.1 Kohaldatav õigus

Lepingu suhtes kohaldatakse ELi õigust, millele vajaduse korral lisandub toetuse andja riigi õigus.

43.2 Vaidluste lahendamine

Kui vaidlus puudutab käesoleva lepingu tõlgendamist, kohaldamist või kehtivust, peavad lepinguosaliselised esitama hagi toetuse andja riigi pädevale kohtule.

ARTIKKEL 44. JÕUSTUMINE

Leping jõustub päeval, mil selle viimasena allkirjastab toetuse andja.

KÄESOLEVA LEPINGU JA KÕIKIDE SELLE OSADE JA LISADE HEAKSKIITMIST KINNITAVAD ALLKIRJAD

ALLKIRJAD

Toetusesaaja nimel

Johan-Elias Seljamaa

(digitaalselt allkirjastatud²⁵)

Toetuse andja nimel

Rait Toompere

(digitaalselt allkirjastatud)

²⁵ Kvalifitseeritud e-allkiri (QES) või e-allkirja liik, mida toetuse andja riigi õiguse kohaselt tunnustatakse omakäelise allkirjaga samaväärsena